

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил 1 августдан чиқа бошлаган

№ 24-25 (6865-6866)
1998 йил 31 март, сешанба

Сотувда эркин
нархда

ҲАМЖИХАТЛИК — ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ

Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон уртасидаги Давлатлараро Кенгаш мажлисида иштирок этиш учун Қозоғистон Президенти Н. Назарбоев, Қирғизистон Президенти А. Акаев ҳамда Тожикистон Президенти И. Раҳмонов 26 март куни Тошкентга келди. Ўзбекистон Президентининг Дурмон қароргоҳида Президентларнинг узаро музокаралари бошланди. Мулоқот чоғида Президентлар Ягона иқтисодий макон барпо этиш тўғрисидаги Шартнома доирасида олиб борилаётган ҳамкорлик, минтақада тинчлик ва барқарорликни таъминлаш билан боғлиқ масалалар, шунингдек, халқаро ҳаётда руй бераётган муҳим воқеалар тўғрисида узаро фикр алмашдилар.

Бу ҳақда батафсил 5-саҳифада танишасиз.

27 март куни уч қўшни мамлакат раҳбарлари Пре-

ҲАФТАНИНГ

ЕТТИ КУНИ

зидент Ислон Каримов ҳамроҳлигида Ўзбекистон Олий Мажлисининг янги биносига ташриф буюрдилар. Пойтахт куркига қўрқ қўшиб турган ушбу бинони меҳмонлар катта қизиқиш билан томоша қилдилар. Шу кун олий мартабали меҳмонлар уз юртига жўнаб кетдилар.

ТЕАТР САНЪАТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛИДА

Ўзбекистонда асрлар оша келаётган томоша санъати анъаналарини урганиш, бойитиш ва тарғиб қилиш, театр санъатини ҳар томонлама ривожлантириш, моддий-техник негизини янада мустаҳкамлаш, мамлакатимизда амалга оширилаётган маънавий-маърифий ислохотларда театр арбобларининг фаол иштирокини таъминлаш, миллий ва умумбашарий қадриятларни тараннум этувчи бадиий баркамол санъат асарлари яратиш, махсус таълим тизимини замон талабларига мос ҳолда такомиллаштириш, юқори маънавий қадриятларга булган эҳтиёжни тулароқ қондириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон театр санъатини ривожлантириш тўғрисида» Фармони чиқарди.

ҚЎШАЛОҚ БАЙРАМ

Мактабимизда ҳар йили Навруз байрамига муътабар устозларимизнинг юбилей туйларини қўшиб нишонлаш анъанага айланиб бормоқда.

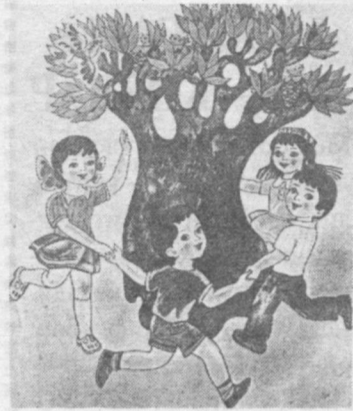
Биз ўқувчилар эса, Навруз байрами арафасида мактаб атрофини тозалаб, дарахт тагини юмшатиб ва яна янги-янги қўчатлар экамиз. Сума-

Таътил хабарлари

лак ёки ҳалим тайёрлашда катталарга кўмаклашамиз.

Бу йил ҳам синф раҳбаримиз Мунира опа Ғиёсова бошчилигида мактаб атрофини тартибга келтирдик. Навруз байрамига мактабга кўп йиллар меҳнати сингган муътабар устозларимизнинг юбилей туйлари ҳам қўшилиб кетди. Уларни қўлагани жуда кўп азиз меҳмонлар келдилар. Биз уларга узимиз тайёрлаган сумалак ва ҳалимларни тортиқ этиш билан бирга чиройли қўшиқ ва дилрабо рақсларимизни ҳам ҳадя этдик.

Жавоҳир ЖАҲОНГИРОВ,
Қибрайдаги
39-мактабнинг
8-«Б» синф ўқувчиси.

МАКТАБДА НАВРЎЗ САЙЛИ

Навруз айёми арафасида Шайхонтоҳур туманидаги 41-мактабда байрам сайли бўлиб ўтди. Мактаб ҳовлисида ўтказилган бу сайлда ўқувчилар варрак учирш, кураш бўйича бўлиб ўтган мусобақаларда қатнашиб, уларнинг маҳоратларини кўрсатдилар. Албатта қизлар ҳам қараб туришмади. Улар арқон тортиш мусобақасида қатнашиб, уз кучларини намойиш этдилар. Ҳаммасидан ҳам қизиги 11-«А» синф тайёрлаган байрам концерти, ундан алоҳида урин олган келин салом бўлди. Ўқувчилар бу байрам концертини қизиқиш билан томоша қилдилар. Сўнг ёшлар учун тайёрланган диско-шоуда мазза қилиб уйнадилар.

**Адибахон
РАҲМАТУЛЛАЕВА,**
Тошкентдаги
41-ўрта мактабнинг
9-«Д» синф ўқувчиси.

АЙТИЛМАГАН ҚЎШИҚЛАР ҚЎЙ...

Мен ўзбекча қуйлаганда
Овозимни қўйивордим.
Боболарим, момоларим
Орзусини туйиб бордим.

Дадам деди, очик айтар
Хўп ажойиб замон энди!
Гапиролмай одамларнинг
Ранги-рўйи сомон эди.

Ўқитувчим «беш»ини ҳам
Хўп ҳижжалаб олаяпман.
Ўртоғимнинг «уч»ини ҳам
Тарозига солаяпман.

Кўчирмачи Алишерга
Энди ўзинг ўқи дейман.

Синиб қолар акс ҳолда
Аравангнинг ўқи, дейман.

Иродангни кўлингга ол,
Дейман, устун кел ўзингдан.
Ҳазиллашиб ҳамки ҳатто
Тонма айтган ҳар сўзингдан!

Айтилмаган қўшиқлар кўп,
Мен айтишим керак, ўртоқ.
Қилинмаган ишлар тўп-тўп,
Бунга керак юрак, ўртоқ.

Билим керак, қудрат керак,
Сабр-тоқат, журъат керак.
Суръат керак, демайман лек
Мақтов керак, шўҳрат керак.

Билдим, шўҳрат учун кўплар
Кўпчиликнинг ризқин еган.
Вақти келиб, шўҳрат хўплар
экан, кимки ўзин деган!

Умид билан яшамоққа
Ўргатади ҳаёт мени.
Кундан-кунга юксакроққа
Ундар «уч», деб қанот мени!

Бу қанотим қайрилмасдир,
Ҳақиқатдир ўнгу сўлим,
Ҳақиқатдан айрилмасдир,
Демак, менинг равон йўлим!

ҚОҒОЗГА ЎРАЛГАН ҚАНД—ҚИЗЛАР

Мен орзу қилган касб энг улуг, энг муътабар — уқитувчилик касбидир. Уқитувчиларимни жуда ҳурмат қиламан, уларга ухшагим келади. Дунёда уч муътабар сўз бор: бири — ОНА, иккинчиси — БАТАН, учинчиси эса — УСТОЗ.

Устоз ўз уқувчиларига билим, унга қушиб меҳр беради. Шу сабабдандир улар юрагимизнинг энг яқин кишиларига айланадилар. Мен физика фанини севаман. Физика уқитувчиси булишни орзу қиламан. Бу фанни севишимга, унга жуда қизиқшимга фан уқитувчим Жамолиддин Бурҳоновнинг ҳиссалари катта. Физика—аниқ ва мураккаб фандир. Лекин, шундай мураккабликни биз уқувчиларга содда ва равон тарзда тушунтириш устоздан катта маҳорат талаб қилади.

Уқитувчилик касбини танлашимда синф раҳбарим Азиза опа Орипованинг ҳам ҳиссалари бор, албатта. Азиза опа биз — 11-«Б» синф уқувчилари учун ҳам устоз, ҳам она. Мен уларга жуда ухшагим келади. Азиза опанинг биз уқувчиларга булган содда, самимий муносабатлари, меҳрибончиликлари ёқади. Уларнинг синфимиз қизларига қарата айтган сўзлари мен учун бир шиор: «Қиз бола-қоғозга ўралган қанддек, агар унга гард юкса қоғозсиз қанддек кишилар назаридан четда қолади».

Дугонажонлар, Сиз ўз шаънингизни жуда покиза сақланг. Унда ҳеч қанақа чангу — губор қолмасин. Синфимиздаги етти нафар қиз мана шу сўзлар таъсирида усдик. Шу сабабли 11-«Б» синф қизлари одобли, ақлли деган унвонни олди.

Ҳа, уқитувчилик энг муқаддас касб. Менинг юрагимда опоқ орзуим бор. Мен доим унга интилиб яшайман.

Саодат НОСИРОВА,
Бухоро вилояти,
Ғиждувон туманидаги
Ойбек номли мактабнинг
11-синф ўқувчиси.

Мактаблардан мактублар

Синф раҳбаримиз Алижон ака Боймуродов инсонни тушунадилар, ҳар қандай пайт-

АЪЛОЧИПАРГА ҚЎЛ СОАТИ

да биз шогирдларига ёрдам беришга ошиқадилар. Ва бизни ёш бола деб уйламай, барчамизнинг фикримизни тинглайдилар. Шундан сунг бир қарорга келадилар. Устоз билан биргалашиб синфда тутилган кунларимизни нишонлаш анъанага айланиб бормоқда. Бунда ота-оналар қўмитасининг раиси Саидтурахожи Ҳасанов ҳам бош буладилар. Шунингдек, синфимизда чорак давомида энг яхши ўзлаштирган уқувчи

танлови ҳам ташкил этилган. Танлов ғолибларини Саидтурахожи ота қўл соати билан мукофотлайдилар. Синфдошларим Жаҳонгир Тургунов, Ҳожиакбар Исломов, Гули-

раъно Уринова, Азизбек Садбаров, Илҳом Жўраев, Зиёда Сотимова, Шаҳноза Парпиевалар яқунланган чоракнинг ғолиби топилиб, қўл соатига эга булишди. Бизнинг 8-«Б» синфида бошланган бу ибратли иш секин-аста бошқаларга ҳам ёйилмоқда. Мактабда қоқлар камайиб, аълочилар сафи кенгаётгани ҳам шундан!

Севара ТЎЛАШЕВА,
Андижон вилояти,
Балиқчи туманидаги 48-
мактаб ўқувчиси.

«ИҚБОЛ»НИНГ ИҚБОЛИ

Мактабимизда «Навруз» айёмига бағишлаб «Иқбол» қизлар конкурси ўтказилди. Унда 7-синф қизлари пазандчилик санъати, Навруз ҳақида ривоятлар айтиш, миллий урф-одатларимизни шарҳлаб бериш ва рақсга тушиш ёки қушиқ айтиш каби конкурс шартларини бажардилар. Қизларимиздан Сурайё Турдиева узининг миллий урф-одатларимизни жуда яхши билиши билан ажралиб турган бўлса, Нигора Очилова мазмундор ва ҳали купчилик билмаган ривоятларни билиши билан барчанинг эътиборини ўзига қаратди. Муниса Икромова бўлса узининг гўзал рақслари билан томошабинлар олқишини олди. Иқболхон Пулатова фақатгина бир шартда эмас, балки

барча конкурс шартларида жуда фаол қатнашди ва «Иқбол» конкурснинг ғолиби деб топилди. Конкурсада фақат қизлар беллашмадилар, балки томошабинларга ҳам саволлар берилди. Улар ҳам кечада ўзлари билган ажойиб ривоятларини айтиб беришди. Энг яхши ривоят айтган Ойбек Муродов ҳакамларнинг совғасини олди. Кеча барчага манзур бўлди ва кейинги ойда 8-синф қизлари уртасида «Иқбол» конкурси ўтказилиши эълон қилинди. Ҳа, «Иқбол»нинг иқболи — яхшилик.

Моҳинур Холмуродова,
Сирдарё вилояти,
Мирзаобод туманидаги
21-мактабнинг 7-«В»
синф ўқувчиси.

ГУЛ БОР ЖОЙДА БУЛБУЛ БОР

Маҳалламиз тўрт қисмага бўлинган: Анорзор даҳаси, Теракзор мавзеси, Гишткуприк йули, Намангансой ҳиёбони.

Анорзор даҳасидаги купхонадонларда мевазор боғлар бор. Бу боғларда Наманганнинг ширин, донаси катта туятиш анори экилади.

Теракзор мавзесидаги ҳовлиларда шарқираган сувлар оқиб туради. Ариқ бўйларига тераклар экилган.

Гишткуприк йули ҳам уз номи билан. Маҳалламиз кўприкдан бошланади. Бу кўприк пишиқ гиштдан ишланганлиги учун барча уни Гишткуприк йу-

ли деб атайдилар. Маҳалламизнинг яна бир қисми Намангансойга туташиб кетган. Сой бўйи жуда гўзал. Қишин-ёзин зилол сув оқиб туради. Намангансой соҳилида дам олиш маскани бор. У ерда савдо расталари, тижорат дуконлари жойлашган.

Маҳалламиз болалари Ирисбек Назаров номли 40-мактабга қатнайдилар. Мактабимизда биз учун барча шароитлар муҳайё.

Наманганимиз гуллар, булбуллар шаҳри. Биз гуллар шаҳрига муносиб ўғил-қизлар булиб етишишга ҳаракат қиламиз.

Зоҳидахон ОТАБОЕВА,
Наманган вилоятидаги,
40-мактабнинг 8-«Г» синф
ўқувчиси.

Утган ҳафтада Республика уқувчилар саройида навбатдаги иқтидорли болалар VII Республика слёти булиб ўтди. Унда барча вилоятлардан келган энг иқтидорли уқувчилар ўз ижодий ишларини кўргазмага қўйдилар. Жумладан, каштачилик, зардўзлик, наққошлик, дурадгорчилик, хайкалтарошлик, рассомчилик, санъати намуналари кўргазмани янада жонлантirdи.

ПОЙТАХТГА ХУШ КЕЛИБСИЗ!

Эрта тонгдан янграган карнай-сурнай садолари барча устозу шогирдларни, меҳмону мезбонларни шодлантириб юборди. Шўх кўшиқлар рақсларга уланиб, даврага янада

ундан ҳам гўзал ишлашга ҳаракат қиласиз. Биз сизга ишонамиз.

Шундан сўнг слёт қатнашчилари кўргазмани томоша қилишди.

«Таълим тўғрисида»ги

Қонуннинг

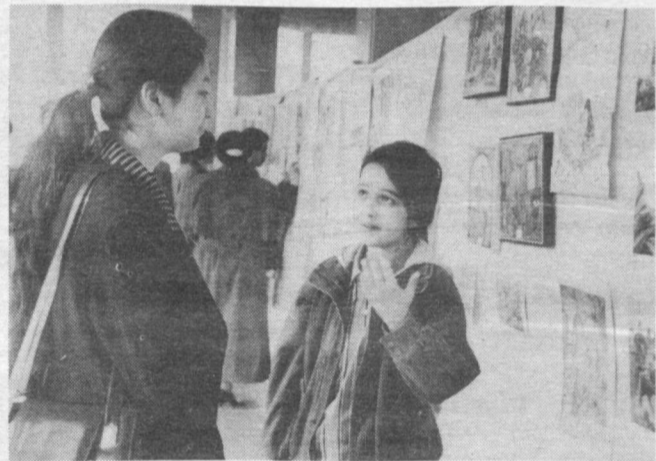
бажарилишида «Сени-

Диққат, слёт!

байрамга айланиб кетди. Ниҳоят иқтидорли болаларнинг ижодий кўргазмаси тантанали равишда очилди. Очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси халқ таълими Вазирини Жўра Фаниевич Йўлдошев:

— Азиз фарзандларим!
Бу йилги слётингиз авва-

нг хиссанг» мавзусида Халқ Таълими вазирлиги ходимлари билан давра суҳбати ўтказилди. Йўлдош Охунбобоев номли Ёш томошабинлар театри артистлари билан учрашув, миниатюра мактабининг асосчиси Камолиддин Бехзод таваллудининг 545 йиллигига бағишланган

ло ўзингизга муборак бўлсин!, — дедилар. — Слёт давомида билганингизни ўртоғингизга ўргатасиз, билмаганингизни ундан ўрганасиз. Унинг асл мақсади ҳам ана шундан иборат. Ўз кўлингиз билан ишлаган ҳар бир ишингиз ўзингизга азиз албатта. Бироқ, кўргазмани кузата туриб, сиздан-да чиройлироқ, яхшироқ бажарган тенгдошингизнинг ишини кўриб

«Буюк мўйқалам соҳиби» мавзуида республикамиздаги таниқли мусавирлар билан ижодий суҳбатлар, Тошкентнинг энг гўзал жойларига, музейларга саёҳат ёш ижодкорларга илҳом, кўтаринки кайфият ато этди.

Слёт иштирокчилари ва ғолиблари билан газетамизнинг кейинги сонларида танишасиз.

Феруза ОДИЛОВА
Сураткаш: Р. Альбеков.

БИЗНИНГ ГУЛАСАЛ

Фасллар келинчаги баҳор баҳона булиб, мактабимизда 9-«А» синф уқувчиси Гулчирай Йўлдошева, 9-«Б»дан Гуласал Гулбоева, 9-«В» синф уқувчиси Гуландон Қўлдошевлар иштирокида «Иқбол» баҳси булиб ўтди. Унда дугонам Гуласал барча шартларни аниқ ва пухта бажарди. Ва, беллашувнинг ғолиби деб топилди.

Албатта Гуласалнинг топқирлигида синф раҳбаримиз Лола Нусратованинг ҳиссаси беқиёс, шунингдек, бизнинг ҳам. Ахир Гуласалнинг асосий буш дамлари биз билан утади-да!

Биберажаб НУРУЛЛАЕВА,
Бухоро вилояти, Ғиждувон туманидаги 6-мактабнинг
9-«Б» синф ўқувчиси.

МАКТАБИМ, СЕНИ МАҚТАГУМ!

Мен 6-синфда ўқийман. Синфимиз она тили ва адабиёт фанидан чуқур узлаштиришга ихтисослашган. Мен мактабим билан фахрланаман. Нега дейсизми?

Мактабимиз тумандаги энг катта таянч мактаблардан бири саналади. 160 дан ортиқ ўқитувчи — мураббийлар салкам икки минг ўқувчига билим берадилар. Илм даргоҳимизда математика, информатика, инглиз, рус, она тили ва адабиётини чуқур урганишга ихтисослашган синфлар бор. Шу сабабдан булса керак, мактабимиз ҳар йили туманда фан олимпиадалари ҳамда олий ўқув юрталари, техникумларга кириш бўйича биринчи уринни эгаллаб келади. 1997 йили булиб ўтган туман фан олимпиадаларида 9 нафар ўқувчилар фахрли биринчи уринни эгалладилар. Натижада вилоят олимпиадасида 9-«Д» синф ўқувчиси Дилфуза Содиқова рус тили фанидан 1-уринни; 11-«Б» синф ўқувчиси Дилноза Сатторова биология фанидан 2-уринни қўлга киритдилар. Ўтган ўқув йилида унлаб ўқувчиларнинг олий ўқув юрталарига ўқишга кирганлиги ҳам бизни қувонтирди.

Насрулло Турсунов, Маррат Аҳмедов, Шамсия Соҳибова каби олий тоифали жонкуяр, фидокор ўқитувчиларимиз борки, уларни фақат туманда эмас, балки вилоятда ҳам танишади. Шуларни уйлар эканман, кичкина юрагим чексиз фахр ва ифтихор туйғуларига тулади. Мен ҳам келажакда акаларим, опаларим сингари фақат аъло баҳоларга ўқиб, мактабимиз шухратини, обрусини янада баландроқ кутараман.

Гулноза Камолова,
Бухоро вилояти Ғиждувон туманидаги 8-умумтаълим мактабининг 6-«Ж» синф ўқувчиси.

КУТИБ ВА СЕВИБ ЎҚИЙМАН

Мен Қорақалпоқ қизиман. «Тонг юлдузи» сенинг ҳар бир сонингни интиқиб кутаман ва севиб ўқийман. Мен сени ўқиб, ўзбек тилида равон сузлашни урганиб олдим. Ўқиганларим-

ни дугоналаримга, тенгдошларимга айтиб бераман. Улар ҳам сенга жуда қизиқиб қолишди. Ҳафтада бир маротаба синф раҳбаримиз Нурсембет Нуришбаева раҳбарликларида 10 дақиқа сенда чиққан мақолалар ҳақида суҳбатлашамиз. Мана шундай суҳбатларнинг бирида биз синфимиз билан сенга обуна булишга қарор қилдик. Энди, ҳар биримизнинг қулимизда «Тонг юлдузи» бўлади.

Гулзода Аллаёрова,
Қорақалпоғистон Республикаси Халқобод шаҳридаги 8-мактабининг 6-«В» синф ўқувчиси.

40 СЎМ КИМНИКИ?

Уч синфдош мактабдан қайтаётган эди. Шунда Су-

райё қоқилиб тушди. У ерга қараган эди, бир даста пул ётибди. Нима қилишини билмай уртоқларини чақирди. Дугонасини Дилдоранинг кузлари уйнаб кетди ва Сурайёга: «Пулни санаб кўр-чи, неча сўм экан?», — деди. Санашса, 40 сўм экан. Наргиза билан Сурайё «пулни эгасига бериш керак», — дедилар. Аммо Дилдора: «Йўқ, нима кераги бор шунақа гапларни, ҳали пулни эгаси топиладими, йўқми, ундан кура ҳаммасига ширинликлар олиб бир мазза қилиб ейлик», — деди. Улар баҳслашиб турганларида бир бола гизиллаганча уларнинг олдидан утиб кетди. Бир оздан сўнг ҳалиги бола қайтиб келдида Наргизадан: «Шу ердан пул топиб олмадингларми?», — деб суради. Нарги-

за индамай турди. Дилдора: «Пулинг неча сўм эди», — деб сурагани бола йиғламсираб: «40 сўм эди, ойим дафтар ва ручка оласан, деб берувдилар», — деди-ю йиғлаб юборди. Дилдора жаҳл билан: «Бор, уйингга бориб йиғла», — деди. Бола секингина орқасига угрилиб кета бошлади. Сурайё чидаб туролмади. Қулидаги пулни болага берди. Боланинг кузи севинчдан порлаб: «Раҳмат», деди-ю чоғиб кетди. Сурайё секингина дугонасига қаради, у хатосини тушуниб, уялиб ерга қараб турарди.

Дилобар НОРБОЕВА,
Наманган вилояти,
Мингбулоқ туманидаги 25-мактабининг 4-синф ўқувчиси.

Мактаблардан мактублар

бини буюб, энг «сунгги мода»да кийиниб келадиган қизларга тушунтириш ишлари олиб борилади.

Қизларжон! Табиат ато этган гузалликни сиз ҳеч қачон сунъий гузаллик билан алмаштирманг! Ҳар ҳолда сиз ҳали вояга етмаган мактаб ўқувчиларисиз. Сизлардан илтимос, мактабингизда ҳар икки ҳафтада бир маротаба қизлар мажлиси утказинг. Шундагина урф-одатларимиз мустаҳкам, қадриятларимиз унутилмас ва қизларимиз етук, баркамол, Ўзбекистон шарафини оқлайдиган камтарин инсонлар булиб етишадилар.

Дилафрўз ОМОНОВА,
Бухоро вилояти,
Ғиждувон туманидаги 6-мактабининг 11-«Б» синф ўқувчиси.

ЧИРОЙИНГДАН БИР ЧИМДИМ БЕРГИН

Эрта туриб боғимга
кирдим,
Хушбўй ҳиддан баҳраманд

булдим.
Бир баҳорий муъжиза
курдим,
Лола экан, мен кейин
билдим.

Гузаликда узинг ягона,
Дуст тутингин менга
эй, лола!
Сен баҳорнинг қизи ягона
Десам, деди: «Кузинг оч,
бола.

Бинафшалар, ялпиз-
жағ-жағлар,
Буйларидан қушлар чаҳ-
чаҳлар!
Ифорларим сенга ҳавола,
Мен боғингда яшнасам,
бола!

Мурод Умаров,
Тошкентдаги 142-
мактабининг
5-«г»-синф ўқувчиси

Талаба дарс ўтади

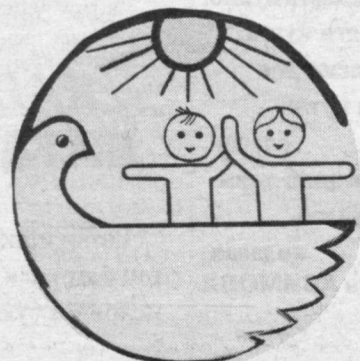
ПИЧОҚЧИЛИК САНЪАТИ

Пичоқхунармандчилик пайдо бўлган темир даврида мис ва бронзадан ясалган. Темир кашф этилгандан сўнг пичоқчилик санъати тараққиётида катта бурилиш бўлган. Ўрта Осиёда пичоқчиликнинг энг ривожланган жойи араб мамлакатлари ҳисобланган.

XV-XVII асрларда ёнга осиб юрадиган пичоқларнинг турли хиллари кейинчалик эса пичоқчиликнинг ўзига хос мактаблари пайдо бўлди. Фарғона водийси, Самарқанд, Бухоро, Тошкент, Хоразмлар қадимдан пичоқчилик марказлари бўлиб, улар ўзининг ишлаш технологияси ва безаклари билан фарқ қилган.

Ўрта Осиёда пичоқ алоҳида рамзий маънода, масалан «дандон сопли пичоқ», «каркесопли пичоқ» деб номланган. Бу пичоқлар кишини инсжиндан, ёмонликдан асрашда аҳамиятга эга бўлган. Пичоқ яшаш жараёнида пичоқ тигини ўткирлаш учун ишлатилган сув, томоқ оғриғи ҳамда юракни даволашда ишлатилган. Ўрта Осиёда пичоқнинг тўғри, қайқи ва бодомча турлари кенг тарқалган. Пичоқчиликни ривожлантириш учун Ўзбекистоннинг турли вилоятларида артеллар ва хунармандлар тайёрлайдиган ўқув юрталари очилди. 1932 йили Чустда пичоқчилик артели тузилди. Вақт ўтиши билан бу артель Чуст шаҳрида пичоқ ишлаб чиқариш заводига айлантирилди. Бу ерда ишлаб чиқарилган пичоқларнинг довуғи мамлакатимизга ва чет элларга ёйилди. Улар турли халқаро кўргазма ва ярмаркаларда муносиб тақдирландилар.

Аҳмаджон ТОШЕВ,
К. Бехзод номидаги миллий рассомчилик ва
дизайн институтининг талабаси

Тенгдошларинг ижоди

Онани олдига...
Меҳрибонларинг —
Опанг, уканг олдига...
Деди-да чол беҳуш бўлди,
Халойиқ ҳайрон бўлди.
Урушнинг касридан чол
Саргардон бўлди.

Тилав АЗИМОВ

ИСПАК

Серқирра юлдузлар, сизга қарайман.

Сизга қараб ҳар дам нажот
сўрайман.
Майлига эркалаб, сочим
силаманг,
Агар бахтсиз бўлсам, сиздан
кўрмайман.

Оҳ, чақноқ юлдузлар, мен
талпинаман
Юракда жўш уриб энг эзгу
ҳавас.
Эй, митти юлдузлар, мен
ҳайқираман
Қалбимда ниш уриб ижодий
нафас.

Бу бўстон хилқатда доим
ўйлайман:
«Бора оламанми
юлдузларгача?»

Шеърят яшнасин, бардам
куйлайман.
Тун кириб, тонг отсин
кундузларгача.

Жўшқин денгизингга шўнгиб
кетаман,
Мисли чанқаб қолган митти
балиқдек.
Саодатли кунлар, сени
кутаман,
Бешикни соғинган бир
чақалоқдек.

Роҳат ЙЎЛДОШЕВА.

МАНЗАРА

Афғонистон манзараларини экран-
да куриб...

Хаёлим кўчасида
Бир уйни кўрдим — вайрон.
Мен жуда бўлдим ҳайрон:
Нега бунчалар вайрон!
Дарча ёнида бир чол
Ўлтирар жуда хомуш.
Каппаси куйган эмиш.
Бораверсам чол томон
Менга тикилиб ҳайрон
«Ўғлим» деб турган онда
Ўшал дам кечди жондан...
Фарёд солди якка чол:
Эй, менинг ўғлоним,
Жоним-жаҳоним,
Ажрадим укангдан,
Ажрадим онангдан,
Ҳатто опангдан,
Энди сен нега мени
Қилдинг егимлик?
Эгасиз қолган бир
Ночор этикдек
Ташладинг, кетдинг сен

ШЕЪР ИШКИ

Шеър ишқи тушди-ю менинг
бошимга,

Қизилтепа — бахшилар, шоирлар юр-
тидир. Муаррих Мирза Азим Сомий Бўс-
тоний, бахши Саид Мурод Паноҳ ўғли,
шоир Тошпўлат Ҳамид, ёзувчи Душан
Файзийларга бешик бўлган қутлуғ маскан.
Мустақиллик шарофати билан кол-
лежлар, лицейлар, бизнес ва ҳунар мак-
таблари ташкил этилиб, унда ёш, навқир-
рон наслар камол топмоқдалар.
Бир этаги Малик чўлга,
Бир адоғи Ўртачўлга туташ
Қизилтепа номи — Олтинтепа, дегани-
дир. Тупроғига тилло қоришган макон
фарзандлари руҳиятида ҳам ўша бойлик

яшайди. Бу қалб бойлиги, руҳ бойлигидир.

Қизилтепа шаҳридаги иқтидорли болалар
гуманитар лицей-интернатида кўнгул на-
қиллари тилига шеър бўлиб тошайётган, кўз-
лари озодлик ҳадя этган мунавварлик ила
бахтиёр ўғил-қизларимизни учратдим. Улар
илк машқларини ҳадя этишди. Машқлар
ҳали тахрирталаб, аммо унда «йилт» этган
учқунлар бор — истеъдод учқуни, самимият
учқуни. Мен шунга қувондим ва уларга оқ йўл,
ҳаёт, ижод йўлларида бардош, заҳматкаш-
лик, толе тилаб, ижод маҳсулларини севим-
ли «Тонг юлдузи» мизга тақдим қилдим.

Ойдин ХОЖИЕВА,
Ўзбекистон халқ шоираси.

Тунларим — оромсиз,
саволларимга
Интизор бахшидай жавоб
кутарман
Илҳомим, келсанг-чи
хаёлларимга...

Хуррият АСЛАНОВА

ҚАЛБ САДОСИ

Умр ўзи оқар дарё, дейдилар,
Йиллар оқимдайин шитоб ўтади.
Баъзи йил сен учун бахтли туюлар,
Баъзиси омадинг олиб кетади.
Омадинг кетганда йиғлайсан тўйиб,
Бахтинг келганда-чи, сиғмайсан
тўнга.
Буларнинг барисин тақдирга йўйиб,
Умидли боқасан эртанги кунга.
Умидим, орзуим ушалсин дея
Наврўзни шўх-шодон кутиб
оласан.
Ўтган йилларингни соғиниб доим
Шеър кушигингда куйлаб
қоласан.
Феруза АЗИМОВА

КЕЛАЖАБИМ

Болалигим жўшқин дарёдир,
Ҳаёт эса — унинг ўзани.
Шўх боламан, дилим жўшқиндир,
Бу юрт эса менинг Ватаним.

Бу юртда мен ўсдим, улғайдим,
Ўқиш сари интилдим доим,
Толемдан тиларди ойим:
Юртимиз тинч, соғ бўлсин, ўғлим.

Юрт тинч бўлса, диллар—
чароғон,
Осойишта яшар элимиз,
Барча халқлар бахтли, шод-омон,
Фурурланиб юрар дилимиз.
Севгиддин УСМОНОВ

этиқод бормикин дунёда?!

Инсон узи тугилиб усган маскани
ни, киндик қони тўкилган жойни
Ватан деб билади. Бирор инсон йўқ-
ки ҳаётда Ватанни севмаса, Ватан
ҳақида куйиниб борлигини бахшида
этиб суйламаса.

Инсон улғайиши натижасида унинг
турли нарсаларга нисбатан этиқоди
кучаяркан. Менинг ҳам илмга, би-
лим масканларига булган этиқодим
кучли экан, шу илоҳий куч мени
билим масканига етаклади. Тугри
«бешиқдан то қабргача илм урган»
каби ҳадислар ҳам бор. Лекин инсон
қасрда юришидан қатъий назар, уз
маскани кузига утдай куринар
экан. Билмадим; уз она ерим-
дан унчалик йироқлашмаганли-
гим сабабми, Ватан сузига қалб-
дан қарамас эканман. Мана,
бугунги кунда Ватан уз қадри-
ни утказиб, қалбдан ҳис этишга
мажбур этаётир. «Ватани бор-
нинг тахти бор» дейишади.

Ватан, ватан дер эдилар, не
дер эдим билмай они,
Энди билсам, Ватан эркан бу
танларнинг ширин жони.
Бир жон эмас, эй суйгули,
томирларнинг қони —
Ватан,
Сенсан, бале, билганларга
жонларни жонони — Ватан.

Ватан куйчиси бўлмиш ҳаз-
рати Бобур айтадилар:

Толёй йўқки жонимга балолиғ
бўлди
Ҳар ишники айладим,
хатолиғ бўлди.
Ўз ерни қўйиб Ҳинд сори
юзландим,
Ё раб, нетайин, не юз қаролиғ
бўлди?

Тош бағирларни ҳам эритув-
чи ушбу мисраларда Бобур жудолик
дардида узга юртга шоҳ булгунча уз
юртинда гадо бул, деб нола қилгани
бежиз эмас.

Инсон узга юртда қанчалаб обр-
этиборли булсин, унинг номи узга
юрт дарвозасида зарҳал мисралар би-
лан ёзилсин, ҳар кун, ҳар дақиқа
унинг пойига дуру гавҳарлар сочил-
син, лекин барибир у — узга юртда,
уз Ватанидан йироқда.

Ўз юртининг тупроғи узга юрт
тупроғига тенг булармиди?! Ҳеч қа-
чон. Шунинг учун мен ҳам уз она
тупроғимни, ҳеч қачон, ҳеч қайси
тупроққа тенглаштирмайман. Уз Она
тупроғим узим учун азиз ва муътабар.

Ватан, сени меҳр билан бошга
кўтаргим келур,
Кенг бағрингда кўклаб сўнмас
гулдай кўкаргим келур.
Тоғларингда чўққи бўлиб қаддим
кўтаргим келур,
Қай сўз билан меҳрим сенга изҳор
этай, Ватаним!
Шаҳноза САИДОВА

ОЛТИН ТУПРОБИМ

Ватаним бу — менинг буюк
кўрғоним,
Ватаним бу — менинг дилда
армоним,
Ватаним бу — менинг сўнмас
ошёним,
Она тупроқ, бобо ерим, суюк
достоним.

Ортингдан югурар ўлмас авлодинг,
Номингни кўтарар сўнмас
зурёдинг,
Бошингда чарх урар Хумо-бахт
қушинг,
Она тупроқ, бобо ерим, суюк
достоним.
Матлуба РЎЗИЕВА

ҚАЛБИМДА ВАТАН МАДҲИ

Ватан ишқидек муътабар ишқ, Ва-
тан бағридек топилмас бағир, Ватан
меҳридек буюк, меҳрлардан-да кучли

ЁШ ИҚТИСОДЧИ

YOSH IQTISODCHI

“Тонг юлдузи”га илова
иқтисодий газета

ТЎРТОВЛОН ТУГАЛ БЎЛСА, БЎЛМАГАННИ БЎЛДИРАР

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг янги биносига ташриф пайти.

Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон республикалари ҳукуматлари ўртасида ягона иқтисодий макон барпо этиш тўғрисида Шартнома мавжуд эди. Бу муҳим ҳужжатда белгиланган кўпгина тадбирларни амалга ошириш ишлари аллақачон бошланиб кетганидан ҳабарингиз бор. Улар орасида умумий экологик муаммоларни биргаликда ҳал қилиш, миллий валюталар эркин бозорини шакллантириш, йирик саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни шакллантириш, йўл, транспорт ва бошқона хизматлари тизимларида ўзаро уйғунлик, эркин ахборот алмашинуви, ер ости ва бошқа та-

биий бойликлардан фойдаланишда ўзаро манфаатли ҳамкорлик ўрнатиш каби масалалар бор. Бу мақсадларни амалга ошириш учун ягона-умумий банкка асос солинди. Минтақа хавфсизлигини таъминлаш учун эса Марказий Осиё ҳарбий батальони ташкил этилиб, тинчликни кўриқлаб турибди.

Куни кеча ёндош мамлакатлар ҳаётида яна бир зўр ижтимоий-сиёсий воқеа бўлди: Тошкентда Қозоғистон республикаси, Қирғизистон республикаси ва Ўзбекистон республикаси раҳбарларининг навбатдаги расмий учрашуви бўлиб ўтди. Унда Тожикистон республикасининг ҳукумат раҳ-

барлари ҳам иштирок этдилар ва Тожикистон ҳам Марказий Осиё давлатлари Шартномасига қўшилишга қарор қилганини билдирдилар. Таклиф мамнуният билан қабул қилинди. Бу борада янги ҳужжатлар имзоладилар.

Тўрт қардош, дўст мамлакатлар Президентлари Нурсултон Назарбоев, Аскар Акаев, Имомали Раҳмонов ва Ислоҳ Каримов Марказий Осиёнинг туб манфаатларига мос келадиган абадий дўстлик ва ҳамкорликни мустақамлаш учун мумкин бўлган барча чораларни кўришга аҳду паймон қилганликларини яна бир бор таъкидладилар.

КЛУБИМИЗГА МАРҲАБО

Республика миллий лицейи қошида “Гермес” ёш иқтисодчилар клуби ишлаб турибди. Унга иқтисод ва математика муаллими, фан номзода Б.К.Ҳайдаров раҳбарлик қилмоқда. 10-синф ўқувчиси Маъмур Ҳайитметов эса - клуб президенти. Клубдаги ҳар бир тадбир баҳс, мунозара ва тортишувлар билан ўтаётир.

Мусобақа ва кўрик танловлар имкон қадар ҳаётий, иқтисодий жараёнлардан олинган кўриниш, мисоллар ва уларнинг таҳлилидан иборат бўлишига алоҳида эътибор берилади.

“Гермес” аъзолари ихтиёрий ҳар бир масала бўйича ўз фикрини айтиш, уни ҳимоя қилиш ҳуқуқига эга. Бу билан биз ўз фикримизни бошқаларга тушунтира олиш, мунозара маданияти ва нотиклик санъатини ўрганмоқдамиз.

Лицейда клуб ахборотномасини

чиқариш йўлга қўйилган. Унда клуб фаолияти ёритилади, ўқувчилар иқтисодий мавзуда ёзган мақолалари чоп этилади.

Шу кунларда апрель ойида ўтказиладиган “ЗИЁ” - “Зийрак ёшлар конкурси” - га тайёргарлик кўрмоқдамиз.

Келажакда клуб фаолиятини янада такомиллаштириб, республика телевидениесининг “Болалар”, “Маърифат”, “Иқтисодиёт” муҳарририятлари, сеvimли нашримиз “Ёш иқтисодчи” орқали мамлакатимиздаги ва чет эллардаги тенгдошларимиз билан дўстлашиш ниятимиз бор.

Марҳамат, “Гермес”га ташриф буюринг!

Мактубларингизни кутамиз, азий муштарийлар.

Ҳилола СОБИРОВА,
Тошкент шахри.

„ОНАЖОНИМ - МЕҲРИБОНИМ“

Яқинда Пискент шаҳридаги Ойбек номли мактабда Оила йилига бағишланган тарбиявий соат бўлиб ўтди. Унда Она муҳаббати ва фарзандлик бурчи, одоби мавзусидаги чиқишлар янгради. Болалар дунёни танишида, ҳаётни англашида, билими ва иқтидорини шакллантиришда комила, фозила оналарнинг ўрни алоҳида аҳамиятга эга экани таъкидланди.

Оналарнинг бундай фазилатлари тадбирни тайёрлаган 4 - “Б” синф ўқувчиларининг бийрон тилларидан жаранглади, К.Комилова, М.Дехқонбоев, Ё.Мирсоатов, Ф.Мирхолиқова, Х.Ҳайдаров каби ўқувчиларнинг ўзларини катталардек эркин тутиб фикр юритишлари, ҳаётий мисоллар воситасида она-бола дунёсининг муҳим жиҳатларига берган таърифлари йиғилганларга манзур бўлди.

Бу мароқли соатда ота-оналар ва бошқа ўқитувчилар ҳам иштирок этишди. Улар кичкинтойлар тайёрлаган савол-жавоб баҳсида фаол қатнашдилар.

“Онажоним - меҳрибоним” деб номланган бу тарбиявий соатни бошланғич синф ўқитувчиси Хулкар опа Мирсоатова уюштирди ва ўзи бошқарди.

Ирода СОБИРЖОН қизи.

ТАРТИБЛИ БЎЛАЙЛИК

Мактабимиз ошхонасида ҳамма ҳар хил нарсалар ейди. Аммо ортидан столни тозалаб кетмайдилар. Айрим болалар уйдан овқат олиб келишади, бошқалари ошхонадан сотиб олиб, қорнини тўйдирди. Лекин ишлатган идишларини ювиб қўймасдан ташлаб кетаверадилар. Улар ортидан жуда хунук манзара қолади. Кўрган кўзнинг гаши келади. Хўрандалар бу идишларни ташлаб кетмай лоақал идиш ювиладиган жойга олиб бориб қўйишса нима бўлади?!

Ахир бунақада тартибсизликка, текинхўрликка, исқиртликка ўрганиб қолиш мумкин-ку! Ҳаммадан ҳам бу аҳвол ҳар хил касалликлар кўпайишига сабаб бўлади-ку! Шундай тартибсиз тенгдошларим оқибатини ўйлашмасмикин?

Гулноза МУСАЖОНОВА,
ёш мухбир.

БЎШ КЕЛМАНГ, ЁШЛАР!

Давлат солиқ қўмитасининг кичик залида “Мен солиқлар ҳақида нималарни биламан?” республика танлови жюрисининг ўтган йил 1 декабрида (“ЁШ ИҚТИСОДЧИ”, 1-СОН, 1998 ЙИЛ 1 ЯНВАРЬ) эълон қилинган марафоннинг дастлабки якунларига бағишланган мажлиси бўлди. Биринчи босқичда энг кўп балл тўплаган

102 нафар голиб аниқланди. Улар иккинчи босқичда курашни давом эттирадилар.

Танловга 1129 та жавоб йўллангани сабабли текширувчиларга ҳам голибларни аниқлаш осон бўлмаганини тасаввур этиш мумкин. Улар Давлат солиқ қўмитаси мутахассислари - Бевосита солиқлар бошқармаси бошлиғи А.Файзиёв, Табиий ресурслардан фойдаланганлик учун солиққа тортиш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари А.Латипов, Даромад солиғи бўлими бошлиғи А.Фанов, Фойда солиғи бўлими бошлиғининг ўринбосари М.Алибоева, ҚҚС бўлими давлат солиқ бош инспектори Н.Теслова ва Ер солиғи бўлими давлат солиқ бош инспектори И.Ҳотамовлардан иборат бўлди.

Биринчи босқич учун 59 та савол тайёрланган эди. Мураккаблигига қараб, берилган жавоблар 5-10 баллдан баҳоланди. Ҳамма саволларга аниқ жавоб берган иштирокчи энг кўп - 507 балл тўплаши мумкин эди. Баллар энг тўлиқ ва тўғри жавоблар учун қўйилди.

Гарчанд танлов 10-11 синф ўқувчиларига мўлжалланган бўлса-да, 7-9 синф ўқувчилари ва, ҳаттоки бир 6-синф

(Давоми 6-бетда.)

Суратда: жюри раиси, Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси раиси В.БЕГАНОВ.

Ўзгачлар...
Н.АЛМУРҚДОВ олган сурат-лавҳа.

ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ПУЛ ҚИЙМАТ ЎЛЧОВИ ВАЗИФАСИНИ БАЖАРАДИ?

Пул ўзида ижтимоий меҳнатни мужассамлаштиради ва шу сабабли товарлар қийматини ўлчай олади. Товарнинг қанча туришини пул билан белгилаб, у 50 сўм; 10 доллар; 50 динор; 20 марка; 50 иен туради деб айтаемиз. Буюмларнинг оғирлиги, эни ва бўйига қараб, килограмм ёки метр билан ўлчангандай товарларнинг нархи пул билан ўлчанади.

Ҳар бир мамлакатнинг ўз ўлчами бор - бу унинг миллий пулидир. Бирлик қилиб Ўзбекистонда - сўм, АҚШда - доллар, Англияда - фунт-стерлинг, Туркияда - лира, Германияда - марка, Саудия Арабистонида - риёл қабул қилинган ва ҳ.к.

ҚИЙМАТ НИМА? У ҚАНДАЙ ОМИЛЛАР ТАЪСИРИДА ШАКЛЛАНАДИ?

Қиймат - бу товарда мужассамлашган ижтимоий меҳнат сарфидир. Фақатгина ижтимоий зарурий иш вақти товар қийматини белгилайди. Ижтимоий зарурий иш вақти жамият эҳтиёжини қондириш учун керак бўлган вақтдир. Шу сабабли бу вақтни англлатувчи қийматни бозор тан олади.

Ижтимоий зарурий вақт - бу товарлар аксарият қисмини яратишга сарфланган вақт бўлиб,

- * ўртача техника даражаси;
- * ўртача меҳнат малакаси ва маҳорати;
- * ўртача меҳнат шиддати (интенсивлиги) шароитидаги сарфни билдиради.

Қиймат миқдори меҳнат сарфининг кўпайиши ёки камайишига боғлиқ. Бу эса ўз навбатида меҳнат унумдорлигига нисбатан тескари мутаносибдир. Унумдорлик ошса, қиймат камаяди ва аксинча. Чунки унумдорлик ошса вақт бирлигида яратилган товарлар кўпаяди, бинобарин, ҳар бир товар камроқ вақт сарфланган ҳолда ишлаб чиқарилади.

Меҳнат унумдорлигидан фарқлироқ меҳнат шиддати (интенсивлиги)нинг ортиши қийматини ҳам оширади, яъни унга нисбатан тўғри мутаносибликда ўзгаради. Агар меҳнат унумдорлиги вақт бирлигида яратилган маҳсулот миқдорини билдирса, меҳнат интенсивлиги вақт бирлигида қанча меҳнат сарф бўлганини билдиради. Шу сабабдан меҳнат интенсивлигининг ортиши қийматни ҳам оширади, чунки товарлар сони кўпайгани билан товар бирлигига келган меҳнат сарфи ҳам ошади.

ПУЛ ҚАНДАЙ ВАЗИФАЛАРНИ БАЖАРАДИ?

Пулнинг иқтисоддаги аҳамиятини у бажарадиган вазифалар белгилаб беради. Буюк иқтисодчи К.Маркс пулнинг беш вазифаси борлигини кўрсатган эди:

1. Қиймат ўлчови;
2. Муомала воситаси;
3. Жамғариш воситаси;
4. Тўлов воситаси;
5. Жаҳон пуллари.

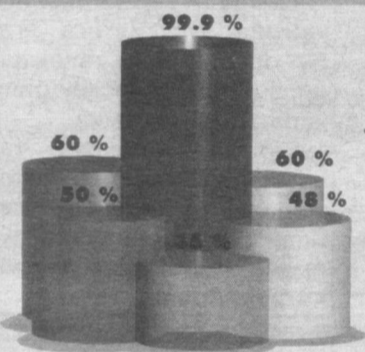
Ҳозирги назарияларда уларнинг дастлабки учтаси тан олинган.

НАРХ МАСШТАБИ

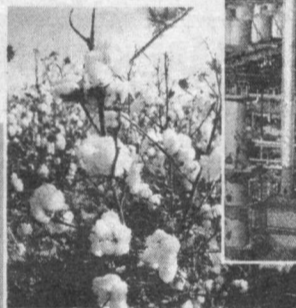
ДЕГАНДА НИМАНИ ТУШУНАМИЗ?

Товарларнинг нархи пул билан ўлчанади.

Халқаро миқёсда нарх масштаби - мамлакат пул бирлигининг олтин таркиби тушуналади. Масалан, 1961 йилги пул девальвациясидан сўнг 1 рубль - 0,987412 грамм олтинга тенг деб белгиланган.

ПУЛНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

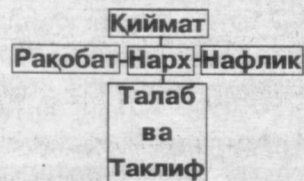
ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ПУЛ МУОМАЛА ВАЗИФАСИНИ БАЖАРИШ МУМКИН?

Пул олди-сотдида ишлатилади. Пул ёрдамида товарни харид этиш, пулга товар айирбошлаш (П-Т) ёки товарни сотиш, яъни товарни пулга айирбошлаш (Т-П) юз беради. Бу жараёнда пул воситачилик қилади, у муомала воситаси вазифасини бажаради. Пул ҳамма товарга айирбошланганидан, ҳамма ерда қабул қилинади. Агар пул бўлмаганда эди, керакли товар топиб олиш учун ўз товарини бошқа товарга, бошқасини ва яна бошқасига алмаштириш кўп марта юз бериб, ниҳоят керакли товар учрагунча давом этар эди. Пул керакли товарни тез топиб, танлаб олиш имконини берганидан, айирбошлашга кетган вақтни, бинобарин, унинг харажатларини тежаб қолади. Олди-сотди бевосита товар айирбошлашга нисбатан юқори самарага эга бўлади.

НАРХ НИМА? УНГА ҚАНДАЙ ОМИЛЛАР ТАЪСИР ЭТАДИ?

Нарх - бу товар қийматининг пулдаги ифодаси, қийматнинг бозордаги кўринишидир. Хўжалик юритиш амалиётида эса нарх муҳим иқтисодий восита, дастак деб қаралади.

Қиймат нархнинг объектив асоси бўлса-да, уни шакллантирувчи ягона омил эмас. Нархнинг шаклланишида қатнашувчи омилларни умумлашган ҳолда қуйидаги чизмадан кўриш мумкин:

Бу омиллардан бири нархни кўтарса, бошқаси пасайтиради. Бир омил таъсирини бошқаси нейтраллаштириб туради. Масалан, қийматнинг пасайиши нархни арзонлаштиради, талабнинг ортиши эса уни қимматлаштиради. Нафликнинг юқори бўлиши баланд нархни тақозо этади, рақобат кураши уни пасайтиради.

Хуллас, нарх турли омилларнинг жиддий таъсири остида шаклланади.

ТАЛОН ВА КУПОНЛАР ҚАЙСИ ҲОЛЛАРДА МУОМАЛА ВАЗИФАСИНИ БАЖАРАДИ?

Талон ва купонлар ўта тақчиллик юз бериб, бозор алоқалари бузилган шароитда айирбошлашда жорий этилади. Булар арзон нархда ва белгиланган миқдорда ҳамда кафолатланган ҳолда товарлар сотиб олиш ҳуқуқини берувчи қоғозлардир. Улар пул сифатида чиқарилмайди, лекин муомалада қатнашади.

Ўзбекистонда ички бозорни ортиқча собиқ СССР даврида чиқарилган рубль - пулдан ҳимоя қилиш учун 1992 йилнинг ноябридан бошлаб купонлар чиқарилган ва улар 1994 йил 1 июлгача муомалада бўлган.

Купонлар ва талонлар товар билан таъминланганидагина улар пулга ҳам айланиши мумкин.

Масалан, Украина 1991 йил чиқарган "карбованец" деб номланган талонлар пулга айланиб кетди.

Бизнинг республикамизда эса сўм-купон собиқ СССР рублидан мустақил Ўзбекистоннинг миллий валютаси - сўмга ўтиш жараёнида бир босқич вазифасини ўтади. Бундан аҳоли жабр кўрмаслиги учун аввал рубль билан купон 1:1 нисбатда алмаштирилди. Орадан маълум вақт ўтгандан сўнггина сўмга ўтилди.

МАВОЗЕ, ЯЪНИ БАРТЕР НИМА? У ПУЛНИНГ МУОМАЛА ВАЗИФАСИНИ БАЖАРА ОЛАДИМИ?

Пул иштирокида товар айирбошлаш товар муомаласи шаклини олади. Бундан фарқлироқ, мавозе (бартер) - товарни товарга бевосита алмаштириш бўлиб, маълум келишилган нархни тақозо этса-да, пул иштирокисиз юз беради. Мавозе, товар олишни уни сотишдан ажратиб бўлмайди.

Бартер пулсиз айирбошлаш бўлганидан бозор иқтисодиётига тўғри келмайди, шу сабабли пул қадрсизланган, товар топиш мушуқ бўлган шароитда амалга оширилади.

ПУЛНИНГ МУОМАЛАДА БЎЛИШ ДАВРИ ВА УНИНГ АЙЛАНИШ ТЕЗЛИГИНИНГ ИҚТИСОДИЁТДАГИ РОЛИ НИМАЛАРДАН ИБОРАТ?

Банклардан иш ҳақи ва бошқа турли хил мақсадларга берилган нақд пуллар муомалада бўлиб яна савдо тушуми ва бошқа йўналишлар орқали маълум давр ичида банка қайтиб келади. Уни пулнинг муомалада бўлиш даври дейилади.

Пулнинг айланиш тезлиги эса унинг неча марта олди-сотдига воситачилик қилганини белгилайди. Масалан, пулнинг айланиш даври 15 кунни ташкил этса, унинг чоракдаги айланиш тезлиги 6 мартани ташкил этади (90:15=6).

Пулнинг айланиш тезлигини ошириш эвазига кам пул маблағлари билан кўп миқдордаги товар ва хизматлар оборотини таъминлаш мумкин. Пул қанчалик тез айланиб турса (оборот қилса), пулга талаб шунчалик қисқаради. Шунинг учун ҳам бозор иқтисодиёти ривожланган мамлакатларда Марказий банк пул муомаласини мувофиқлаштириш мақсадида турли хилдаги иқтисодий воситалар орқали пулнинг айланиш тезлигига таъсир қилади.

ЧАРХ

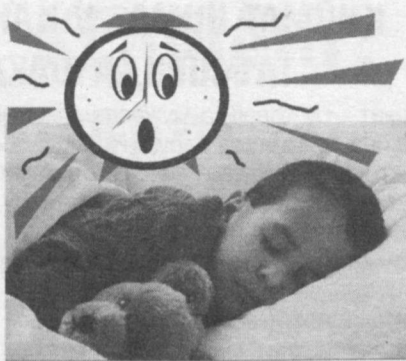
БИЗ ҚАЧОН ТЕЗ ЎСАМИЗ?

Болалар, барчамизнинг танамиз склети ўсади. Шунинг ҳисобига биз ривожланиб, улғаямиз. Бўйимиз ўсади, тўлишамиз. Миямизда эса алоҳида хужайралар гуруҳи бор. У ўсишимизни таъминлаш мақсадида кимёвий модда ишлаб чиқаради. Шу модда ишлаб чиқарилмаса, одамзот ўсишдан тўхтайд.

Инсон ҳаётида 3 марта тез ўсишини кузатиш мумкин:

- биринчиси: туғилгандан кейинги биринчи икки йилликда;
- иккинчиси: беш ва етти ёш ўртасида;
- учинчиси: ўн икки ва ўн саккиз ёш ўртасида.

Қани энди тонгда соат жирингламаса, ёки биров уйғотмасаю, мазза қилиб ухласанг. Инсон танаси эрталаб ўрнидан туришни жудаям ёмон кўради. Соат жиринги инсонга ҳам руҳан, ҳам жисмонан оғирлик қилади ва иш, ўқиш фаолиятига ўз таъсирини ўтказади. Шунинг учун эрталабки туришни мажбурият сифатида эмас, туриш санъатини ўзлаштириш нуқтаи-назаридан қараш керак. Кунига 7-8 соат ух-

СОАТ ТОНГДА ЖИРИНГЛАСА...

ланг. Бир хил вақтда ух-лашга одатланинг. Соат миллирини кўнғироққа

“запас билан” кўйинг. Уйғонгач, чуқур нафас олинг. Нафас олишни бир маромга солиш учун навбат билан тиззаларингизни ўзингиз томонга букинг. Сакраб туриб кетмай, аввал ўрнингизда биров ўтириб кейин секин кўзғолинг. Юрак тананинг тез, кескин ҳаракатларини унча хушламайди. Ювинишдан аввал, уйқунгиз ўчиши учун юзингизни муздек сувда ювинг. Шунда қовоқларингиз шишган бўлса, қайтади.

ЖИСМИНГИЗ НИМАЛАРДАН ТАШКИЛ ТОПГАН?

Танамиз кўпайиш, ўсиш ва озиқланиш хусусиятига эга бўлган миллионлаб тирик хужайралардан ташкил топган. Хужайралар ўзида жуда кўп сув йиғади, жисми-мизнинг шу ҳолатида учдан икки қисми сувдан иборат. Барча органларимиз турли кўринишдаги хужайралардан жамланган. Уларнинг ҳар бири ўзига хос вазифани бажаради.

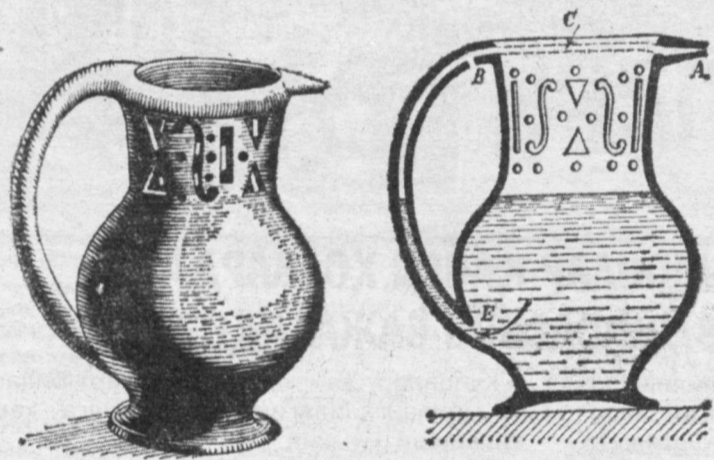

Суннатулло билан Зулайхо ака-сингил. Сайхунобод туманида яшашади. Улар эртага улғайиб, бири уйнинг саркорию иккинчиси удлишудли бекаси бўлишларини жуда яхши билишади. Лекин бу даражага ўз-ўзидан етиб бўлмайди. Бунинг учун кўл чаққон, оёқ югурик бўлиши керак. Сунатулло билан Зулайхонинг эса кўл-оёқлари анча ишга келиб қолган. Мана, буни суратда ҳам кўриб турибсиз.

Н. АЛМУРОДОВ туширган сурат.

XVII - XVIII асрларда ўйин тариқасида гаройиб кўзалар тайёрланган. Кўзанинг тепа қисмида йирик-йирик ёрликлар бўлган. Бундай кўзаларда кўпинча бировнинг устидан беғараз кулиш ёки атайлаб меҳмонни синаш учун май ёки мусаллас тутишган. Бу кўзалардан суюқликни қандай ичиш мумкин? Энгаштирсангиз тўкилиб кетади. Ичмасангиз - бўлмаса! Кўзанинг сирини бил-

АЛДАР КЎЗАЛАР

ганлар эса уюштирилган бундай ноқулай вазиятдан осонгина чиқиб кетганлар. Кўлига кўза тутқазилган кишилар унинг В қисмини бармоғи билан босиб, идиш тумшугини оғизларига олиб борганлар ва суюқликни ичларига, кўзани қимирлатмай тортганлар. Шунда суюқлик Е йўналиш бўйича юқорига кўтарилган ва С - кўза тепа қисмидаги капол орқали оғизга борган.

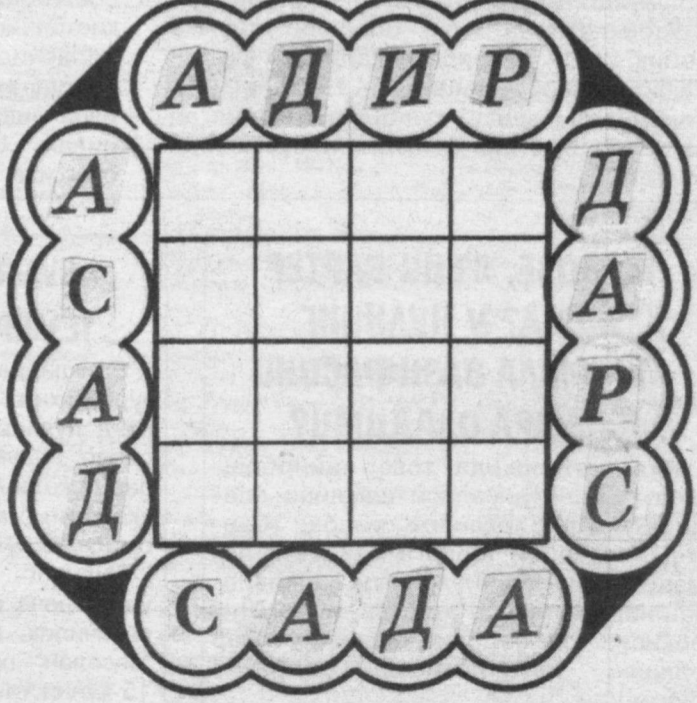
ПОЙАФЗАЛНИ АСРАБ КИЙИШНИ ЎРГАНИНГ

Агар сизни лакланган туфлиларингиз бўлса, уларни ҳар куни кийишни тавсия этмаймиз, айниқса “ёмон” ҳавода. Пойафзалнинг лой ва кўча губорларидан ифлосланган, лакланган устки қисми ёрила бошлайди. Янги лакли туфлиларни тозалаш шарт эмас. Уларни тоза, нам латта билан артишнинг ўзи кифоя. Ҳатто туфлини сувда хўлланган пахта билан артиш, қуриб қолса пиёзники икки бўлиб тозалаш мумкин. Қалин теридан тайёрланган оёқ кийимини аввал латта билан артиб, сўнг унга махсус ёғ ҳам сурилади. Юпқа терили поймафзалларни аввал совуқ жойда қуриштириб, чўтка билан тозалаб, кремлаш тавсия қилинади. Кремланган туфли барқут латта билан артилса жудаям ял-

тирайди. Ёдингизда бўлсин, ҳеч қачон оёқ кийимини олов ёки иссиқлик берувчи асбоблар ёрдамида қуритманг. Бунда поймафзал жуда тез қуриб, сифатини йўқотади. Хўл оёқ кийимларини ичига қоғоз тўлдириб қўйиб қуритинг. Шунда шакли, ўлчами ўзгармайди. Пойафзаллар ҳам ўзига эътиборни талаб қилади.

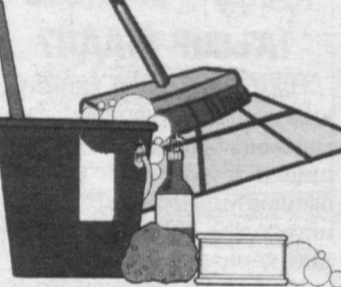
СЎЗЛАРНИ ШУНДАЙ ЖОЙЛАШТИРИНГ-КИ...

Тасвир атрофидаги сўзларни бўш катакларга шундай ёзинг-ки, уларни ҳам энига, ҳам бўйига ўқиш мумкин бўлсин.

Фозилжон ОРИПОВ.

ПОЛНИ ҚАНДАЙ ЮВИШ КЕРАК?

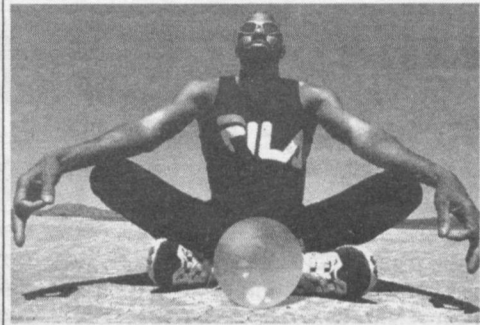
Шу ҳам муаммоми, дейсизми? Бироз шошманг. Пол тозалашнинг ҳам ўзига хос усуллари бор. Бўёқ суртилмаган полни қаттиқроқ мато ёки чўтка билан ювилади. Кейин тоза сувда чайиб, қуригунча қоқлик мато билан артиб қурилади. Агар бўёқ суртилган пол жуда кир бўлиб кетган бўлса, нашатир спирти солинган (бир челақка икки ош қошиқ микдоридан) солинган сув билан ювилади. Паркет полларни ювишда биров эҳтиёт бўлиш керак. Уни йилига икки марта ювса кифоя. Паркет полдаги доғлар бўёқ суртилмаган полни ювгандек ювилади.

Франциядаги дунёга машҳур Эйфел минорасини ким билмайди, дейсиз. Парижни 1889 йил қурилган бу улкан минорасиз тасаввур этиш қийин. Парижликлар келаётган янги аср шарафига ўзига хос совға тайёрлашга қарор қилдилар. Ёғочдан тикланаётган бу

“Ер минораси”нинг баландлиги 200 метр. Миноранинг саккизта устун кўкда япроқли “гул” билан туташтирилади. Ҳар битта гулбаргнинг юзаси эса 700 квадрат метрдан иборат бўлади. “Ер минораси”нинг қурилиш лойиҳаси 42 миллион долларга тенг.

КАТТА ФУТБОЛ АФРИКАГА БОРАДИ

Яқинда БИ-БИ-СИ радио эшиттиришида ФИФАнинг бош котиби Йозеф Блаттер навбатдаги футбол чемпионатлари ҳақида қуйидагиларни билдирди: “1998 йилги жаҳон чемпионати Европада, 2002 йилги чемпионатни Осиёда ўтказамиз. Нега энди 2006 йилда бўладиган жаҳон биринчилиги учун мусобақаларни Африкада ўтказмас эканмиз? Менинг бу ғоям чакки эмас. Ахир Африка миллий миқёсда чемпионат учун катта қадамлар ташлади”. Бош котибнинг таъкидлашича, ҳозирги даврда африкалик кўпгина футболчилар Европадаги илғор спорт клубларида ажойиб ғалабаларга эришдилар. Бу билан мислсиз шухрат келтиришди.

Ҳа, ҳозиргача жаҳоннинг кучли жамоалари ҳали бирор марта ҳам медаль учун Африкада тўп суришмаганди. Яна саккиз йилдан сўнг бу орзу ушаладиган бўлди. Мусобақалар Африкадаги айнан қайси мамлакатда ўтказилиши ҳақида 2000 йилнинг ёз фаслида аниқ хулоса эълон қилинади.

ҚАЙМОҚ МАМЛАКАТИ

Уйингизда сигир борми? Сарасоп солганмисиз: фермер хўжалигингиздаги говмишлар қанча сут беради? Ўртоғингиз дарсдан кейин роса тўйдириб боқиб келган “Мулойим”нинг сути серқаймоқми ёки сиз боқайётган сигир сути ёғлироқми? Аввал бунга эътибор бермаган бўлсангиз, энди қиёслаб кўринг. Ахир чорва - етти хазинанинг бири-ку!

Ахир, Голландия халқи чорвачиликнинг ўзи билан қанча бойиб кетган. Йўқса, мамлакат умумий майдонининг ярми денгиз сатҳидан пастда жойлашган. Бу юртда миришкор деҳқонлар йил бўйи узлуксиз равишда экин-тикин етиштирадilar. Мамлакатда 16 миллиондан ортиқ аҳоли бор. Йирик шохли қорамол сони ҳам ўшанча-16 миллиондан ортиқ!

Чорвадорлар 1 сигирдан 1 йилда соғиб оладиган сут ўртача 7000 литрдан ортади. Айрим ишнинг кўзини биладиган фермер хўжаликларида эса бу рақам 10000 литргача боради. Масалан, 60 бош сигир, 60 та бузоқ, 10 та хўкизи бор бир хўжаликка 30 гектар майдонда етиштирган ем-хашак етиб-ортади! Бундай кичкина фермер хўжалик 1 йилда 200 минг доллар даромад олишини биласизми?!

Голландлар чорва молларини бир кеча-кундузда фақат бир марта озиклантиришар экан. Озу соз!

Ҳа, қуриган хашакни кавшаб умри ўтадиган сигирнинг сути ҳам қуруқ бўладида!

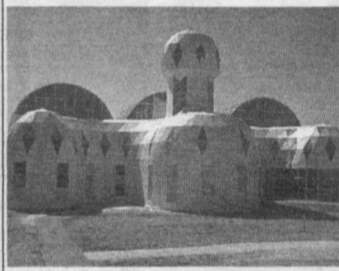
Космосда биринчи НУЖ (номаълум учар жисм) 1965 йилнинг июнида кўринган. Астронавт Жеймс Макдайтт “Джемини-4” космик кема иллюминаторидан нотаниш учар жисмни кўриб қолди. Бу вақтда унинг ҳамроҳи Эд Уэйт фазодаги 4 кунлик учишдан сўнг ухлаб қолган эди. НУЖ космик кемадан 15 км масофада пайдо бўлади. Шошиб қолган астронавт ерга берган хабарида “узун қўлларини чўзаёт”ганини рацияда маълум қилади. Бу объект кемадан олислагачгина Макдайтт қизиқиб уни суратга туширади.

Орадан анча вақт ўтгандан сўнг ёнаётган томчини эслатувчи тухумсимон объект сурати “Макдайтт НУЖи” деган изоҳ билан газеталарда босилиб чиқди.

Америка космик агентлиги НАСА таъкидлашича, астронавт кўрган объект ҳақиқий учар жисмнинг космик кема иллюминаторига тушган акси эди.

УЧАР ЛИКОБЛАРГА ЎХШАШ ИНШОТ

Англияда Темза дарёси соҳилида гаройиб иншоот қурилиши бошланди. Кўринишидан улкан учар ликобни эслатувчи мазкур иншоотнинг баландлиги 50, диаметри 320 метр. Унинг умумий майдони эса 80 минг квадрат метрли бўлади. “Минг йиллар тажрибаси” деб номланувчи бу иншоот қурилиши 1,25 миллиард доллар деб баҳоланмоқда. Ундан келадиган фойда, анча кўп бўлиши шубҳасиз.

Дунёдаги жуда кўп халқлар оғзаки ижодида учрайдиган салбий образ. У аждар, аждаҳо, аждарҳо (дракон) номлари билан юритилади. У учиб юрувчи, қанотли, бахайбат илон тимсолида таърифланади. Кўпгина Шарқ халқлари фильмлари ва афсоналарида аждаҳо инсонларни қийратувчи ёвуз куч сифатида тасвирланади.

Лекин Хитой афсоналарида аждаҳо асосан одамларга яхшилик келтиради. У гўё осмонда худо билан ёнма-ён яшайди. Учиб юриб булутларни ййгади ва ёмғир ёғдиради. Шундай эканлигига қаттиқ ишонган хитойликлар ҳеч вақт аждаҳо тўғрисида ёмон гап айтмадилар. Ўзлари ҳақида ёмон гап эшитса аждаҳоларнинг жаҳли чиқиб, ерга сув тошқини ёки қурғоқчилик юборар эмиш.

Ҳаётимиз яхши ўтсин, йил серҳосил ва

АЖДАҲО - БОР ЖОНЗОТМИ?

хосиятли келсин деган ниятда хитой халқи янги йилни кутиш оқшомида қоғоздан аждаҳо тимсолини ясаб варрак учирадилар. Қоғоз ёки матодан аждаҳо шаклини

ясаб кўчаларда сайр этишади.

Нима ҳам дердик! Нимага бўлса-да, эътиқод, ихлос бўлгани яхши, ҳар қалай!

Энди афсоналарга, ирим-сиримларга, ихлосга сабабчи бўлган ўша қанотли махлуқ борми ўзи? Табиатда аждаҳо эмасу, аждар деган қанотли жонзот бор. У Американинг тропик ўрмонларида яшайди. У калтакесакнинг бир тури бўлиб, тангачалилар туркумига мансуб. Сув бўйидаги дарахларда яшайди, ўсимликлар билан овқатланади.

Эрагининг думидан уч барабар (60 см / 80 см) калта баланд тожи бор. Аждар афсоналарда тасвирланган аждар (аждарҳо)га ўхшагани учун ҳам унга шундай ном берилган бўлса керак.

Ҳа, баъзи нарсалар ҳаётдан афсонага айланадию баъзан бунинг акси бўлади.

ҚЎЛ ТЕКИЗИШ ҲАМ, ТУЛ ТЕКИЗИШ ҲАМ - ҲАҚОРАТ САНАЛАДИ

Одамларнинг ҳар хил қилиқлари бор. Баъзилар бировга гапирмоқчи бўлса, уни қўли билан тутиб ўзига қаратади. Яна бошқа баъзи кишилар эса кўпчилик эътиборини тортиш учун, ёки ўзининг ҳақлигини таъкидлаш учун овозини атайин баландлатиб сўзлайди. Бундай хурмача қилиқлар бизнинг ора-мизда ҳам бор. Биз бунақа одамларни кўрганда уларнинг одобсизлигидан гашимиз келса-да, индамаймиз.

Агар шунақа қўли югуриклар Таиландга бориб қолишса-ми?! Бир ҳафтага қолмай уларнинг қўллари тийилиб, овози пастлаб қолиши тайин. Чунки бу мамлакат халқлари учун дунёдаги энг азиз ва дахлсиз хилқат - одамнинг вужуди. Масалан, таиландликлар одамнинг бошини руҳ яшайдиган макон деб биладилар. Бошга тегиш - улар учун кечирилмас ҳақорат ҳисобланади. Бу эҳтиётсизлик одамни полиция маҳкамасигача олиб

боради. Оёқ - вужуднинг энг азиз, муҳтарам аъзоси. Одамни ёки бирор нарсани оёғида кўрсатиш энг ёмон кўполлик. Товонни кўрсатиш - уят саналади. Будда ҳайкали ва қирол оила аъзолари сурати томонга оёқ узатиш - жиноят, бу иш судда ҳал этилади.

Улар баланд овозда гапиришни билишмайди ҳам. Чунки, ҳар қандай масалани босиқлик билан, паст овозда ҳал қилиш мумкин. Вазминлик ва табассум ҳар қандай ҳолатда ҳам фойдали.

Бу мамлакатдаги полициячилар ҳам хушмуомала, хайрихоҳ. Улар ўзларига кўпол муомала қилган одамни зинҳор кечирмайдилар.

Шунақа! Ўқиш ё улғайганда бирор юмуш билан чет элларга боришдан олдин, у ерлик халқларнинг урф-одатларини ипидан игнаси-

гача ўрганишингизга тўғри келади. Акс ҳолда...

Яхшиси, халқлар табиатини ҳозирдан ўрганиб турганингиз маъқул.

ОҚИБАТ

(митти масал)

Бир куни пичоқ ўтмаслашиб қолибди. Шундан сўнг одамлар унга унчалик аҳамият бермайдиган бўлишибди. Кескирлик пайтидаги кадр-қиммати бутунлай йўқоётганлигини англаган пичоқ вақтни ганимат билиб, тезда қайроқ хузурига борибди ва "Эй, муҳтарам қайроқ тош. Менга ёрдам беринг. Сизнинг машғулотларингизга, машқларингизга муштоқман. Менга устозлик қилинг" дея ялинибди.

Ақлли, доно, шу билан бирга оғир табиатли қайроқ унинг илтимосини ерда қолдирмабди. Шу кундан бошлаб пичоқ қайроққа шогирд турибди.

Тинимсиз машқ-қайроқлар натижасида пичоқ яна илгаригидек яшариб, ўткирлашиб борибди. Устози ундан бутун меҳри, сеҳрини аямай, кеча-кундуз таълим берибди. Унга "оқ йўл" тилаб, ҳаётга йўлланма берибди.

Лекин пичоқ тез орада манманлик йўлига ўтиб, ҳеч кимни менсимайдиган бўлиб қолибди. Бу ҳолни англаган устози шогирдига: "Мен сендан буни кутмаган эдим. Ҳали ҳам кеч эмас, хулқингни тўғрила, камтар бўл", дебди.

Ҳатто улар ўртасида шундай айтишув ҳам бўлибди:

- Мен пичоқман, ўткир пичоқ,
Кераклиман, мумтозман.
- Мен эсам-чи, ўтмас қайроқ -
Сен ўткирга устозман.

Айтишувда ҳам мот бўлган пичоқ: "Ҳе, қўлингдан ҳеч нарса келмайди-ю, менга ақл ўргатасанми?" деб устозига ташланибди. Ташланибди-ю бирдан қаттиқ инграб юборибди. Чунки, унинг тиғи қайроқтошга тегиб синиб кетган экан-да!

Солижон ХУДОЁРОВ,
Самарқанд вилояти,
Нуробод тумани.

5 ГАЧА САНАШ...

(латифа)

Бир куни афанди ит-ни олиб чўмилишга борибди. У сувга шўнғиганида итига шундай деб тайинлабди:

- Агар 5 дақиқа ичида чиқмасам, кийимларимни олиб дарёнинг нариги соҳилига ўт.

Афанди сувга шўнғигач, ити 5 гача санабди ва нариги тарафга ўтиб кетибди. Афанди

қирғоққа чиқиб қараса, ити йўқ! Жаҳли чиқиб, нариги ёққа ўтиб қараса, ити безрайиб турибди.

- Ҳай, аҳмоқ. Бу ерда нима қилаяпсан?

- 5 гача санадим, сен чиқмагач бу ёққа келдим - дебди ит. Итига "беш" деганда 5 марта "вов"лашни ўргатганини эслаб Афанди уйига равона бўлибди.

Бир куни Афандининг эшаги қазноқдан чиқиб кетибди. Афанди жуда хафа бўлиб гангиб қолибди, ҳовлидан излабди, қўшнилardan сўрабди. Тополмабди. Ахийри кўчага чиқиб қидира бошлабди. У эшагим осмонга учиб кетмаганмикан, деган хаёлда тепага қараб кетаверибди. Бир маҳал

шалоп этиб ариққа тушиб кетибди. Ва Афанди ўзини худди эшақка мингандек ҳис этибди. Икки оёғини шалоплатиб шундай деган экан: "Топдим. Эшагим сув тагида экан!"

Умида ЙЎЛЧИБОВА,
Собир Раҳимов туманидаги 224-мактабнинг 6-"Б" синф ўқувчиси.

Мактуб

БАҲОР ШОШИРИБ ҚЎЙДИ

Бухоро вилояти, Вобкент тумани, 13-ўрта мактабнинг 3-"А" синф ўқувчиси
Шаҳноза ФИЁСОВАга

Ассалому алайкум, дугонажон!
Менга атаб "Ёш иқтисодчи"га ёзган мактубингизни олдим. Раҳмат! Мен ҳам сиздақа ўртоғим бўлишни хоҳлайман. Хатингизни баҳор келган кунларда олдим. Ишларим кўпайиб кетиб, жавобини кеч ёзаяпман.

Баҳор қишлоқни шошириб қўяди, дейдилар. Лекин бизнинг шаҳримизда ҳам баҳорги юмушлар кўп. Биз кўп қаватли уйда турамыз. Уйимиз олдида анча ер, дарахтзор бор. "Дом"даги болалар ҳам тўпланиб 2-3 марта катта, умумий ҳовлини тозаладик. Ариқчаларга тўлиб қолган хазонлар, "Кока кола" идишларини олиб ташладик. Дарахтларнинг шохчалари қишда синган экан. Уларни териб, бир жойга тахлаб қўйдик. Кейин сумалак пиширилганида уларни мазза қилиб ёқдик. Тирик девор - буталар шохларини тузатдик, чинор, бақатерақларни бўйимиз баравар еригача оқладик.

Ирода опам, Абдулла акам уй кўтаришди. Мен ёрдам бердим. Ошхона билан балконни оқлашди. Мен ойналарни артдим. Пальто, жемпер, жун кўйлак, рўмолларимизнинг чангини қоқдик, офтобга ёйдик. Доғ жойларини бензиллаб тозаладик. Кейин нафталин билан сандиққа со-

либ қўйдик. Узилган тугмаларни жой-жойига қададик.

Этиklarимизни аввал яхшилаб тозаладик. Кейин кўнжини қайириб қўйиб шабадалатдик: хиди-куши кетсин деб. Кейин ичига тўлган дафтарларимизни тиқиб, ёглаб яшиқларга солиб қўйдик.

Опам ҳовлига ўчоқ осиб қозон кўйдирдилар. Қишда ишлатган пиёзлардан қолганлари кўклаётган экан. Уйимиз олдидаги майдондан озгина ерни чопиб уларни экиб қўйувдик, ҳозир бир қарич ўсди.

Мактабимизда ҳам баҳорги ишлар кўп. Сизлар томондаги ҳам шунақадир. Ушанчун мактаб боғидаги ишларни ёзмадим. Лекин биламан, далада ишлар миғир-миғир бўлади. Ушалар ҳақида менга ёзиб туринг. Эҳтимол ёрдам берарман. Биз хатда иноқ бўлиб олсак, ёзда сизни кўргани борарканман. Акам айтди, ўзлари бирга олиб борарканлар. Унгача хайр. Саломат бўлинг. Эсимдан, чиқай дебди: Наврўзингиз кутлуғ бўлсин, дугонажон!

Хатимни кўрган, эшитган ҳамма дўстларимизга ҳам қизғин салом айтаман.

Зиёда ТОЖИЕВА,
Тошкент шаҳридаги 219-мактабнинг 3-синф ўқувчиси.

"От ўйин"у, "от ўйин"
Бизга жуда боп ўйин.
Энди мазза бўлганда,
Бўлиб қолди соб ўйин.

ТОПИШМОҚЛАР

1. Ботганда куёш, Кўямиз бош.
2. Ёнғоқни севар, Чақишга чевар.
3. Тонгда тоғдан ёқар оташ Шомда тоққа кўядир бош.
4. Теша, болта, қайчи-ю пичоқ,

- Ўтмаслашса, ўткирлар шу чоғ.
5. Тунда юрар онаси, - Бошлаб милён боласин.
 6. Белин боғлаб қилгач хизмат, Четда ётиб кўрар олзат.
 7. Қизлар қўлга олса бир пастда

- Уй - ҳовлилар бўлар ораста.
8. Чамазорлар жони - дили, Гулдан шарбат олар тили.
 9. Бир қушга бир қитдек, Унинг номи? Мавлуда ҚОДИРОВА, муаллима.

АРИҚ-ЭШАҚ

(латифа)

Бир куни Афандининг эшаги қазноқдан чиқиб кетибди. Афанди жуда хафа бўлиб гангиб қолибди, ҳовлидан излабди, қўшнилardan сўрабди. Тополмабди. Ахийри кўчага чиқиб қидира бошлабди. У эшагим осмонга учиб кетмаганмикан, деган хаёлда тепага қараб кетаверибди. Бир маҳал

шалоп этиб ариққа тушиб кетибди. Ва Афанди ўзини худди эшақка мингандек ҳис этибди. Икки оёғини шалоплатиб шундай деган экан: "Топдим. Эшагим сув тагида экан!"

Умида ЙЎЛЧИБОВА,
Собир Раҳимов туманидаги 224-мактабнинг 6-"Б" синф ўқувчиси.

ҲАММАНИНГ ЎЗ ЎРНИ БОР

(эртак)

Қадди букчайган, ғамгин "2" рақами дарё соҳилига келди. Бироқ ичи дардга тўлиб кетган "4" ундан аввалроқ дарёга арзи ҳол эта кетди.

- Эй, зилол сувлар соҳиб, неча асрлардирки, инсониятга, табиатга, жамики мавжудотларга тириклик манбаи бўлиб келаяпсан. Сен, не бир яхши кунларга ҳам, ёмон кунларга ҳам гувоҳ бўлган оқсоқол - азим дарёсан. Кўпни кўрган нуроний сифатида менга маслаҳат бер. Мен нима қилай? Ҳамма мени ёмон кўради. Айниқса, "3"га эш ўқувчилар мендан ҳазар қилишади. Билимчилар эса менга рўбарў келиб қолгудай бўлишса, "Эҳ, 5 ололмадим, яна "4" дейишади-да, гижиниб қарашади. Санъаткор ёхуд спортчиларнинг турли кўрик-танловларида-ку менга жой тегмайди. Уларнинг ҳаммаси "1"га даъвогар. Олдимда турган укаларим "2" билан "3"ни эъозлашади. Шундай пайтларда хижолатдан қизариб кетаман. Ўзимни қаерга қўйишни билмай қоламан. Бир оёқлаб сакрагим келади. Ортиқчадай сезаман ўзимни.

Шунда азим дарё деди: - Соддагинам "4"жон! Сен сираям ўкинма. Агар билсанг, рақамлар салтанати сенингсиз йиқилиб тушган бўларди. Умуман, дунёда ҳар нарсанинг, ҳар кимнинг ўз ўрни бор. Сен кўлларингизда кўтармасанг, "5" қандай қилиб юлдуз бўла оларди? Сен "4" рақамининг хосиятли эканидан беҳабармисан? "Тўрт мучаси соғ одам", "Тўрт томони тугал одам" дунёдаги энг бахтли одам гўё.

Бу жавобдан нафақат "4" таскин топди, 3, балки изтиробини айтиб "улгурмаган "2" ҳам оқилона хулоса чиқарди: "Ахир 2 киши - ўртоқ, қўл - 2 та, кўз - 2 та, оёқ - 2 та! Хуллас, 2 жуфтлик белгиси! У бор ерда ҳеч ким, ҳеч нима яккаланиб қолмайди-да, фақат... фақат мактабда уни ёқтиришмайди. Аслида, дарё тўғри айтди: "2" баҳо бўлмаса, билимдон боланинг дангасадан фарқини нима кўрсатади? Бундай 2 хил ўқувчини фарқлаб беришда ҳам 2нинг катта хизмати бор". Икки шуларни ўйлади-да, қаддини ростлаб, ўз вазифасини бажариш учун жимгина ялқовлар ёнига равона бўлди.

Ж.УСМОНОВ.
Жарқўрган туманидаги 22-мактаб ўқитувчиси.

1 АПРЕЛЬ - ХАЛҚАРО КУЛГУ КУНИ

“ХҲРОЗҚАНД” ЭШИТТИРИШИ-ГАЗЕТАМИЗ МЕХМОНИ

Машина юриши учун бензин керакми? Керак! Сиз болалар учун-чи? Албатта, кулгезин керак. Шундай экан, кулгу, табассумга 20 йилдан буён ошно этиб келаётган “Хўрозқанд” эшиттириши бугун газетамиз меҳмони.

“Хўрозқанд” эшиттириши ҳар шанба куни соат 7.00да ҳаво мавжларига узатилади. “Бир ёлгонми, ўн ёлгон”, “Қувноқ хандалар”, “Билса ҳазил,

билмаса чин” ва бошқа рукнлари билан жуда кўплаб мухлисларига эга.

“Хўрозқанд” ижодий жамоаси “Ҳазил-мутойиба бор бўлсин, кулгу Сизга ёр бўлсин”, деган шиор остида тингловчиларни хушнуд этишга ҳаракат қилади. Айрим дангаса болаларнинг характерида учрайдиган нуқсонларни йўқотишда ҳам ўзига хос ўрин тутди.

„ТАДБИРКОР“

“Наврўз” байрамида Аломат опа икки сўмлик 119 дона “Хўрозқанд”нинг ҳар бирини беш сўмдан пуллади. Ана ишбилармонлиг-у мана ишбилармонлик!

Бизнинг маҳалламиз “Менделеев” деб номланди. Ўтган йили маҳалламизда ҳаммом курилатганини кўриб, катта-ю кичик бирдек бир қувондик, би-и-ир қувонди-и-и-к... Биз ҳам энди қишда маза қилиб чўмиламиз, деб ўйлагандик-да. Қувончимиз узоққа бормади. Мана, ойл-лар ўтпти, йил ҳам ўтди ҳисоби. Лекин қурилиш туя гўшти егандек чала ётибди. Амакижонларимиз, ҳолажонларимиз ҳар йили туман марказига яқин, Таллимаржон жамоа хўжалигидаги ҳаммомга бориб ювиниб келадилар. Биз эса яшириниб уйда чўмиламиз. Бу ҳақда туманнинг “Илғор” газетасига ҳам ёзиб юбордик. Ёзганимиз “Муҳаррирга мактублар” рукни остида чоп этилди. Бироқ ўзгариш бўлмади. Энди умидимиз “Хўрозқанд” жон сендан! Новвопловонга айт, бир маҳалламизга келиб кетсин. Матбуот нашрларига ёзавериб чарчадик. Салом билан Чориева, Панжиев, Олтибоев, Тошалиев... жами 12 имзо.

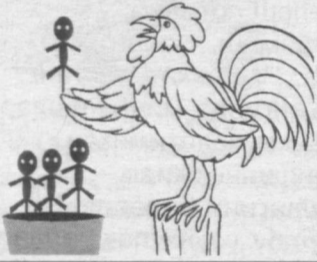
Насиба ҚУЛТЎРАЕВА.

Саҳифани Абдураззоқ ШОЙМАРДОНОВ тайёрлаган.

“ХҲРОЗҚАНД”ГА ХАБАРЛАР

ЎҚУВЧИЛАР - ТЎҚУВЧИЛАР

Лойқишлоқлик 6-синф ўқувчилари катта савоб тагида қоладиган бўлишди. Мактабга бориладиган йўл қишда лой, балчик, ёзда чанг-тўзон бўлиб ётишидан болаларнинг жонлари ҳалқумларигача етиб келди. Бунга ҳам сабр қилиб, яқинда эни 9 газ, бўйи 15 газ келадиган учар гилам тўқишга киришишди. Натижа кутилгандан ҳам олдин - 5 кун деганда тайёр бўлди. Учар гилам ҳар куни тонгда 6 марта, тушда 4 марта мактабга қатнапти. Йўловчилар қаторидан машинаси йўқ ўқитувчилар ҳам ўрин олмоқдалар. Ҳа, яна бир гап: ўша қулинг ўргилсин мактаб ўқувчилари жуда сажий чиқиб қолишди. Митти-войнинг хабар беришига қараганда “Хўрозқанд” ижодкорлари учун ҳам битта ана шундай учар гилам совға қилишмоқчи экан...

СПОРТНИНГ ЯНГИ ТУРИ

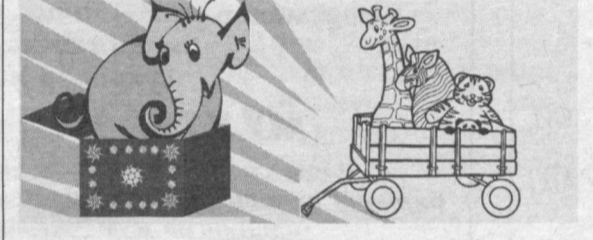
“Бошмоқбону” номли мактаб ўқувчиси хабар қилади:

Жисмоний тарбия дарсида ўқитувчимиз негадир ҳар гал қувлашмачоқ ўйнатадилар. Айтинглари, қувлашмачоқ ўйнашни ўргатиш учун ҳам спорт институтида ўқиш шартмикан?

ШАРАБАРА - ФОЙДАСИ АРРА

“Ёмғиркапа” маҳалласининг ёш тадбиркорлар гуруҳи шарабарачи амакига астойдил кўмак беряптилар. Улар шарабарачига ҳар якшанба куни тўйлардан йиққан, уйларида дадалари бўшатган шиша идишларни келтириб беряптилар. Эвазига эса панқиллаб овоз чиқариб портлайдиган “ўйинчоқ”лар харид қилишяпти.

ГАЗЕТАГА ЁЗМОҚЧИМАН

Мухбирман. Мухбир бўлганда ҳам, ёш мухбирман. Эндигина 13 га кирдим. Олтинчи “А” синфда ўқийман. Хабарларим мактабимиз деворий газеталарида тез-тез, баъзан эса республика газетасида ҳам чиқиб туради. Қишлоғимиздаги янгиликларни туман рўзномаларига ҳам ёзиб тураман.

Дадамларнинг энг яқин ўртоқлари Дунан амаки, баъзида “Қарқуноқдан булбул чиқар экан-да”, деб кулиб қўядилар. Мен бу гаплари маъносига тушунмайман. Бироқ ойимлар кўпинча “Даданг оғзидаги ошини бировларга олдириб қўядилар”, деб нолийдилар. Қи-

зиқ, бировнинг оғзидаги ошни ҳам ейдиган одам бўладими?..

Ҳа, гап билан бўлиб сизларга айтадиган гапларим бу ёқда қолиб кетибди. Дунан амаки “Лайлак келди” номли жамоа хўжалигининг кўйчилик фермасида мудир бўлиб ишлайдилар. Менинг дадам эса гўзага сув қўядилар. Баҳорда ферма қўйларини тоққа ҳайдаганида дадам Дунан амаки билан хайрлашиб келдилар. Дадамлар уйга ғалати бўлиб қайтдилар:

- Тавба, ой чиқса ҳам Дунанга, кун чиқса ҳам ўшанга эканда, - дедилар дадам. - Эшитдингларми, у кишининг қўйлари бешта кўзи-

лабди!

Ия, газетабоп янгилик-ку! Шуларни ўйладим-у Дунан амакининг қўйлари бешта кўзилагани ҳақида шошапиша қоғоз қоралаб газетага ёзиб юбордим. Лекин мақолам газетада чиқмади. Кейин билсам Дунан амакининг қўйи бешта кўзиси билан чорвага қўшиб юборилибди. Ўзини эса панжарали машинада қаёққадир олиб кетишибди. Дадамларнинг айтишича, Дунан амаки бундан ташқари ҳам катта-катта ишларни қилган эканлар. Ана шунақа гаплар. Агар ўша ишларни ҳам ўрганиб чиқсам ёзардим. Ёзганда ҳам газетада босиладиган қилиб ёзардим...

КУЛИБ ҚАРАЙМАН

ГУЛНОЗА: Ойи, ойижон Дилнозанинг тувакдаги гуллари кундан-кунга ўсиб гуркираб бораяпти-ю, менинг гулларим нега шалпайиб туравереди-а, ойижон?

ОНА: Эй, она қизимей, сен гулларингга яхши қарамайсан-да.

ГУЛНОЗА: Вой, нега ундай дейсиз ойижон. Гулларимга доим кулиб қарайман-ку!

☺ ☺ ☺

- Яхшигина шеър машқ қилар эдинг, ёзмай кўйдингга, қизим, - деб койиди Сарвинознинг ойиси.

- Вой ойижон-ей, қизиқсиз-да. Шеър ёзиш ҳазилакам нарса эмаски “ёз” деганда ёзиб ташласа. Ижод қилиш учун илҳом келиши керак. Менинг эса илҳомим келмаяпти.

Бу суҳбатни эшитиб турган тўрт ёшли кичкина Илҳом югуриб келди ва опасининг этагидан тортқилаб, деди:

- Опа, опажон, гапингизни эшитдим. Мен энди доим ёнингизда бўламан. Сиз эса кўп-кўп шеърлар ёзасиз, хўпми?

☺ ☺ ☺

- Банкадаги мураббони Ким еди Азим?

- Мен еганим йўқ, ойи, Еб кўйди, оғзим.

Роҳила ЮСУПОВА.

БИЛГАНГА ҲАЗИЛ, БИЛМАГАНГА ЧИН

Шаҳарликларга хизмат қиладиган автобус ҳайдовчиларига кўз кўриб қулоқ эшитмаган антиқа танлов эълон қилинди. Автобус салонини турли сақич қоғозлари, сигарета қутилари ва беҳаё суратлар билан яхшигина “жиҳозлаган” ҳайдовчилар танлов ғолиби бўлади. Ҳозирча ғолиблик шоҳсупасига шаҳарнинг 176-автобус ҳайдовчилари даъвогарлик қилиб турибдилар.

☺ ☺ ☺

“Бошмоқбону” номли мактабнинг жамоатчи муҳбири бизга раҳбар қилади:

Қоровулимиз Ботир ота энди кеча-ю кундуз мактабдан кетмайдиган бўлдилар. Сабаби у киши қоровулхонани яхшигина, шинамгина тижорат дўконига айлантириб бизларга сақич, печенье, шоколадлар, катталарга сигарет, ароқ сотиб ўтирибдилар. Мана буни ишбилармонлик деса бўлади!

☺ ☺ ☺

Адабиёт ўқитувчимиз янги ўқув йили бошлангандан буён кеча дарсга кирдилар. Қўлларидан каттакон сумка. Сумкаларини очиб ҳар биримизга

“совға”лар улашиб чиқдилар-да, кейин шундай дедилар:

- Болалар мана шу нарсаларни ота-оналарингизга олиб боринглар. Ёқтиришса ўзларига олиб қолишсин. Ёқмаса сотиб пулини эртага сизлардан бериб юборишсин. Нарҳини ичидаги қоғозчага ёзиб қўйибман. Пули эртадан кечикмасин. Мен тезда яна Эмиратга боришим керак.

Эҳ, қанийди, математика, физика, геометрия, химия ўқитувчиларимиз ҳам тез-тез Эмиратга бориб туришса!

☺ ☺ ☺

“Фунчаой” номли болалар боғчасидан гўшт ўғирлаётган “мушук”ни тутишнинг ҳеч иложи бўлмаётганди. Охир оқибат “ўғри мушук” маҳсус кузатувчилар томонидан “тузоқ”қа тушди. Бу “мушук” ошпаз

Фотима хола экан. Холажонимиз ўғирланган гўштни боғча мудирасининг сумкасига беркитиб қўярканлар. Буни қарангки, мудира опа бу гўштлар сумкасига қандай тушиб қолди, деб бир марта ҳам ўйламабди-я! Энди эса терговда нима қилишни билмай, бошларини қашлаб ўтирибдилар.

**КАНЦЕЛЯРИЯ
МАҲСУЛОТЛАРИ**

- КЕНГ ИМКОНИЯТ
- ЮҚОРИ СИФАТ
- АРЗОН НАРХЛАР

ИНГЛИЗ ТИЛИНИ
МУСТАҚИЛ
ЎРГАНУВЧИЛАРГА
-ENGLISH

ONE TO ONE-

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ
ВАЗИРЛИГИ ТАСВИЯ ЭТГАН

Т.: (3712) 144-10-25.
Т./Ф: (3712) 144-52-71

ВИЛОЯТ ВА ШАҲАР КИТОБ САВДОСИ ТАШКИЛОТЛАРИ, ФИРМАЛАР, КОРХОНАЛАР, ТАДБИРКОРЛАР,
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ТИЗИМИДАГИ БАРЧА ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ЎҚУВЧИЛАРИ ҲАМДА
ОТА-ОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!

**“ЎҚИТУВЧИ” НАШРИЁТИ
1998 ЎҚУВ ЙИЛИДАН БОШЛАБ**

ўрта мактабларнинг
2-11 синфлари, академик
лицейлар, гимназиялар,
олий ва ўрта махсус ўқув
юртлари учун
мўлжалланган барча
турдаги дарсликлар ва
қўлланмаларни очиқ
савдога чиқаради ва
уларга чекланмаган
микдорда
**БУ ЮРТМАЛАР
ҚАБУЛ ҚИЛАДИ**

Буюртмалар жаҳон андозаларига мос, ЮҚОРИ СИФАТ
билан тайёрлаб берилади.
Тўловлар исталган турда.

МУҲТАРАМ ТАДБИРКОРЛАР!

25 фоиз савдо чегирмаси билан дарслик ва қўлланмаларни
биринчи қўлдан олишга шошилинг, бундан ўзингиз ҳам даромад
олишингиз мумкин, ҳамёнингизга ҳам фойда!

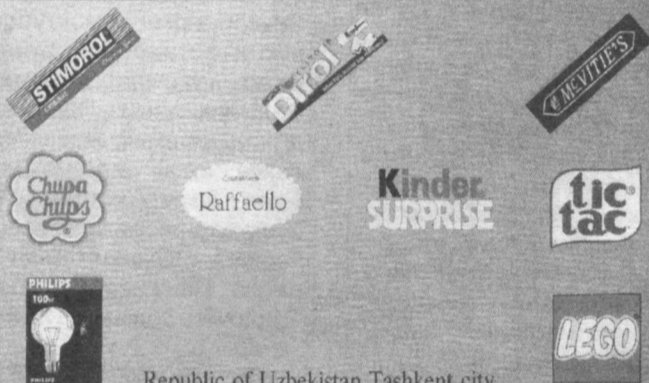
1998 — ОИЛА ЙИЛИ ЭКАНИНИ УНУТМАНГ!

Мурожаат учун

манзил:

700129. Тошкент шаҳри, На-
воий кўчаси, 30-уй, “Ўқитувчи”
нашриётнинг “Савдо-тижорат
бўлими”.

Телефонлар:
144-22-92, 144-23-86.
Факс: 144-26-89.

JAHN INTERNATIONAL A/S

Republic of Uzbekistan Tashkent city
Asaka street, 42
7-3712-338-753

БУ — ЮҚОРИ ҚУВВАТ!

Tashkent, Mukimi Str. 96.
Tel: (3712) 53-57-42, 53-72-23.
Fax: 53-86-68.

**МАҲСУЛОТИНГ ҲАҚИДА
БОЛАЛАРГА АЙТ,
ДУНЁГА ДОСТОН
БЎЛАДИ...**

“Эмишки, фалон фирма ана
унақа, мана бунақа
маҳсулотлар ишлаб
чиқарармиш. Унга талаб
шунчалик катта эмишки,
пешма-пеш сотилиб
кетаётганмиш. Фалон
корхона...”. Диққат, тўхтанг.
Сиз ҳақингизда миш-мишлар
кўпайиб кетмаяптимикиан.
Миш-мишнинг охири
ташвишлигини биласиз. Шу
боис, ушбу узунқулоқ гаплар
ўрнига сиз ҳақингизда аниқ
маълумотлар тарқалишини
хоҳлайсизми? У ҳолда, ҳеч
иккиланмай “Ёш иқтисодчи”га
реклама беринг. Таърифингиз
боланинг тилига тушади. Бола
эса ҳамиша рост гапирди.
Қарабсизки, бир зумда
номингиз оламга дoston
бўлиб турибди.

HERSHEY'S®

AMIR Company Limited

Тел: (3712) 56-18-84, 56-70-11.
Факс: (3712) 56-31-44

ШУККОЛАД

Дўконлар: Тошкент, Нукус кўчаси, 20-а уй.
Тел: 56-65-92.
Наманган, Дўстлик шоҳкўч. 14-уй. “Барака-Р”.

**“ЁШ ИҚТИСОДЧИ”ГА
ТАКЛИФ ВА
МУЛОҲАЗАЛАРИНГИЗНИ
КУЙДАГИ МАНЗИЛГА
ЮБОРИШИНГИЗ МУМКИН:**

700029.

**Тошкент шаҳри,
Мустақиллик майдони,
2-уй, 402-хона.**

**Мулоқот учун телефон:
(371) 139-49-32,
139-16-19.
Факс: (371) 139-48-23.**

Ким бўлсам экан?

СУХАНДОН БЎЛМОҚЧИМАН

Суҳандон бўлиш учун «Нутқ санъати» дарсида тез айтиш, шеърни ифодали ўқишни ўрганилмиш. Лекин менинг овозимни устозимиз сенинг овозинг паст, баландроқ қилишни ўрган, дейдилар. Овозим баландроқ бўлиши учун ҳар куни (ўзимга ёқмас ҳам) тухум ютыпман. Майли суҳандон бўлиш учун ҳар қандай қийинчиликка розиман.

Барно ОХУНОВА

Суҳандонликни инсондаги қобилиятдан келиб чиқадиган касб деб ўйлайман. У кўп китоб ўқишни, илмли бўлишни талаб қилади. Кўп дугоналарим суҳандон чиройли, келишган бўлиши керак дейишади. Менимча жудаям тўғри бўлмас керак. Хусни бўлса, қомати келишган бўлса-ю, билими бўлмас ундайлардан ҳеч қачон суҳандон чиқмас керак.

Менинг ўзимга бу касб жуда ёқади. Раъно Жўраева, Муслимбек Йўлдошев, Шаҳодат Муродовалар каби ўз касбининг устаси бўлишни жуда хоҳлайман. Бугунги замон талабига жавоб берадиган суҳандон бўлиш учун албатта тил ўрганиш зарур. Шунинг учун мен ҳам инглиз тилини ҳафсала билан ўрганипман.

Қайси бир қиз ёшлиқдан стюардесса, суҳандон, киноактриса ёки шоира бўлишни орзу қилмайди. Ҳар касбнинг ўз машаққатлари-ю, роҳати бор. Ҳаммасига энг аввал меҳнат, илм орқасидан эришилади.

Тошкент шаҳар Юнусобод тумани халқ таълими бўлими ташаббуси билан 274-мактабда «Нотиқлик санъати» фани дарс сифатида ўрганилмоқда. Уни олий тоифадаги ўқитув-

чи Маҳмуда Валиева олиб бормоқда. Ҳозирча бу дарс синов сифатида 8-«А» гимназия синфида ўтиляпти. Яқинда шу синф ўқувчиси Дурдона Охунжоновна «Суҳандон-97» туман танловида 1-ўринни эгаллади. Бундан руҳланган синфдошлари тахририятимизга ўзлари танлаган суҳандонлик касби ҳақида фикр-мулоҳазаларини билдириб мактуб йўллабдилар, қуйида улар билан танишасиз.

Агар мабодо суҳандон бўлолмасам ҳам, ўрганганим ўзимга фойда.

Севара ИСОҚЖОНОВА

6-синфда ўқиётганимизда шоира Нодира Рашидова Усмон Носир ҳа-

қида дарс ўтиб берганлар. Шунда шоиранинг ширали овози, равон нутқидан таъсирланиб, ўқиган шеърларини мароқ билан тинглаганман. Мен ҳам ҳаммани ўзига қаратиб, чиройли сўзлашни ўргансам дегандим. Ниятимга етдим. «Нотиқлик санъати» дарсида ифодали ўқиш сирларини ўрганилмиш. Қани энди Аристотель, Демосфен, Хусайн Воиз Кошифий сингари нотиқ бўлсам. Ҳа, дарвоқе, кўпчилик олдида шеър ўқиб, нотиқлик қилиш учун ҳусн ҳам керак. Шунинг учун юзимдаги сепкилларимни йўқотишга ҳаракат қиляпман.

Гулнора

Суҳандон фақат тайёр

матнини ўқиб бермасдан ўзи ҳам ижодкор бўлиб, мустақил кўрсатувлар тайёрлашни билиши ло-

зим. Бунинг учун албатта санъат олийгоҳида ўқиш зарур. Яна бир фикр. Ўзбекистон телевидениеси суҳандонларининг ҳаммасининг сочлари калта кесилган. Меники эса узун. Уни қирқишга кўзим қиймай турган эди. Яқиндан об-ҳавони эълон қилаётган, миллий кийимдаги сочи узун қизларни кўриб ҳурсанд бўлиб, кўнглим жойига туш-

ди. Энди соч кесмай ҳам суҳандон бўлишим мумкин.

Азиза МАҲМУДОВА

Бизнинг оилада ҳамма рус тилида гапиради. Мен ҳам китобларни рус тилида ўқирдим. Узимча рус ва ўзбек тилларида бир хилда равон гапирадиган Намуна Зоҳидова, Дилафруз Собиржоновалар каби суҳандон бўлмоқчийдим. Ўзбекча гапларимга рус сўзларини қўшиб гапирганим учун устозимиз: «Тил билганинг яхши, аммо ўзбекча-русча сўзларни қўшиб гапириш маданиятсизликдир», — деб танбеҳ бердилар. Шундан кейин соф ўзбек тилида гапиришга ҳаракат қиляпман. Яхши суҳандон бўлиш учун

нутқ маданиятига эътибор бериш кераклигини англадим.

Нигора РИЗАЕВА

Суҳандон бўлиш учун аваламбор кўп китоб ўқиш керак. «Нотиқлик санъати» дарсини олиб борувчи устозимиз Маҳмуда опа бизлардан кўпроқ газета ва журналлар ўқиб боришимизни талаб қилдилар. Адабиётларни танлашда ўзлари ҳам ёрдам берадилар. Суҳандонлик касбига келсак у билимдонликни, зеҳлиликни, хушмуомалаликни талаб қилади.

Дилноза ИНОҒОМОВА

ИККИ КЎЗИНГ ЙЎЛДА БЎЛСИН

Кучада оқсаб бораётган чиройли қизни кўраяпсизми? Бу бизнинг қўшнимиз Дилбар...

Ширингина ухлаб ётган Дилбарни онаси эрта уйғотди. Аммо унинг эринчоқлиги тутиб, у ёқдан-бу ёққа ағанаб ёта-

верди. Бир вақт соатга қараса, мактабга кеч бўлибди. У нонушта ҳам қилмай мактабга югурди. Йўлда машиналар у ёқдан-бу ёққа тўхтовсиз қатнади. Дилбар машиналарнинг тўхташини кутиб утирмади, светафор

чироқларига ҳам эътибор бермасдан йўлни кесиб ўта бошлади ва...

У кўзини очса, касалхонада ётибди. Унг оёғи синган, боши пат еган эди. Мен уни кўришга борганимда у шундай деди: «Ўртоқжон, эртапаб уйқунгдан барвақт уйғон, онангга ёрдам бер, нонушта қилиб кейин мактабга

бор. Катта йўлдан утаётганингда икки кўзинг йўлда бўлсин. Ҳамма ёққа қара, агар машина йўқ бўлса, кейин йўлдан ўт. Мен мана шу йўл ҳаракати қондапарига рўя қилганимда, бунақа ногирон бўлмасдим».

Нодира Очилова, Бухоро вилояти С. Айний номли мактабнинг 5-«А» синф ўқувчиси.

Мен доимо телевидениедаги суҳандонларнинг чиқишларини кузатиб бораман. Уларнинг ниҳоятда дид билан кийиниб, равон сўзлашларига ҳавасим келади. Суҳандонларнинг ҳаммаси келишган, чиройли. Қоматлари жойида. Мен эса дўмбоқман. Экранга сиғармиканман, деб озишга ҳаракат қиляпман.

Гулзира РАСУЛОВА

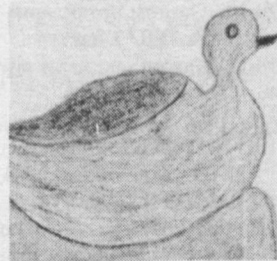
Мактублар қутиси

Салом «Тонг юлдузи»!

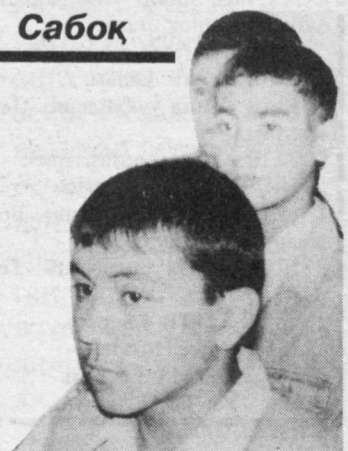
Менинг исмим Захроҳон. Фарғона водийсининг энг сўлим ва жаннатмакон жойларидан бири Сўх туманидаги 1-мактабнинг 2-синфида аъло баҳоларга ўқийман. Бу йил сенга обуна бўлган эдим. Ҳар бир сонингни оиламиз билан мириқиб ўқиймиз. Ибратли эртақларинг, одоб-ахлоқ ҳақидаги мақолаларингни муҳокама ҳам қиламиз. Мен ўзим боғчага қатнайдиغان вақтимданоқ хайвон ва паррандалар расмини чизишни машқ қилардим. Сенга ҳам ўзим чизган расминни юборяпман.

Ҳар бир сонингни кутиб қолувчи,

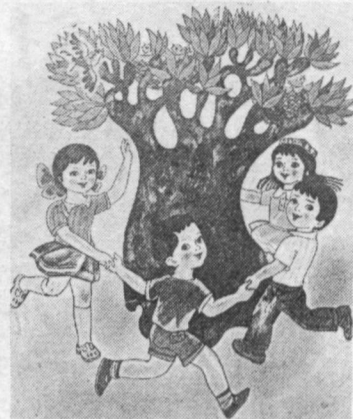
Захроҳон ЮСУПОВА,
Фарғона вилояти
Сўх туманидаги
1- мактаб.

Сабоқ

НОҚ ТАГИДАГИ ҚИЗ

Бу воқеани менга бобом айтиб берганлар.

—Саратонда елғиз юрма. Қуртлар-қумурсқалар ҳам инларига кириб кетган, арилар ҳам гувиллашдан тухтаб, юмронқозиклар ҳам, типратикану тошбақалар ҳам узини панага урган пайтда биласанми, кимлар ташқарига чиқади? Жинлар,— деганлар улар.

Бола эдим, туш маҳали онам бизни уйга қамаб, ухлатардилар. Уша куни ҳам кузим юмуқ, аммо онам тезроқ чиқиб кетсалару, ойнадан қочиб катта боққа — қуйнимни чиллакига тулдиргани, кейин катта ариқда чумилгани

борардим,— деб ҳаёл сурардим. Қаҳдорнинг хуштаги эшитилди.

Айтганимдек, дераздан ташладиму, ура қочдим. Тош йўлдан кейин тупроқ йўл. Эски паҳса девор. Ундан ошиб утгач, қовжираган ут-уланлар, янтоқ чушлар майдони. Яланг оёқ эмасманми, баъзан товоним (ёрилиб кетган) ачишади. Баъзан тикон киради. Уни олиб ташлаш учун утирдим. Тупук билан хуллаб, игна булса эди, деб қуйлақларимдан туғноғич қидира бошлагандим, биров менга кулиб қараб тургандек бўлди.

Кунлардан бир кун

Онда-сонда калтакесак ва чигирткаларнинг чириллаши эшитилган жим-жит боғда ростдан ҳам сочини ёйиб, очик буйинини яшириб турган бир қиз менга кулиб қараб турарди! Туриб қочай десам, оёқларим ерга михлангандек таққа қотган. Утираверай десам, кимсасиз боғда бу қиз қайдан пайдо бўлган? — деган ҳаёл. Устида куйлаги йуқ, қалин сочлари тузиган... Билмадим, қанча утирдим, Қаҳдор келиб, мени силки-таётган пайтда узимга келдим. Унга анаву уч ноқнинг тагида бир қиз сочини ёйиб утирганди, қа-

ни? — десам, нуқул кулади: Бу ерда анҳор борми, чумиллагин? Боғбон ҳам билмайдиган бу нураган паҳса девордан биздан бошқа ҳеч ким ҳам бу ёққа утмади-ку, — деб.

Ха, бобом ростдан ҳам қора сочли бу қизни қурган эканлар. Кейин уни яна бир марта қурибдилар. Ушанда катталар «сен уша қизнинг сочидан юлиб олганингда катта бойликка эга булардинг», — дейишганини эслаб, уни қувиб юрибдилар. Аммо... Ушанда ҳам саратон, ушанда ҳам туш пайти экан. Масжиддан келиб, ошхонага кирибдилар. Ошхона ичидан ушиб, тарвақайлаб кетган ёнғоқ дарахти атрофида ун уч, ун турт ёшлардаги бир сариқ сочли қизча гир-гир айланиб юрганмиш, бобом: «тухта», — десалар, нуқул ёнғоқ атрофида югурармиш, узича шивирлаб. Тилига тушунмай, «угримисан, туғримисан, кимсан узи, тухта», — десалар ҳам тухтамасмиш. Беихтиёр, «Ажина бу!» Унда қора сочлиги эди, буниси сариқ сочли ажина — дебдилару, ростдан ҳам уни қувлашга, тузгиган сариқ сочларидан

юлиб олишга чоғланибдилар. Қанча ёнғоқ атрофида айланганларини айтмадилар. Аммо ёнғоқ дарахтига ажина қизнинг қандай чиқиб кетганини курсатиб бердилар. —Қизиги шундаки,— дедилар бобом, ёнғоқ дарахти томнинг устига тарвақайлаб кетганди. —Унга ошхонанинг ичидан чиқиб бўлмасди. Жин қиз қандай қилиб

томга чиқиб кетганига ҳайронман...

Ха, бу воқеани менга бобом айтиб берганлар. Ишонини ҳам, ишонмасликка ҳам ҳайронман. Аммо билганим — болалар саёқ юрса — таёқ ейди. Бу таёқ оилада дилхиралик, кунгида қурқув, умр йулида бесаранжомлик бўлиб қолиши ҳам мумкин.

КУМУШ

«Ойнаи Жаҳон» — болаларга

- СЕШАНБА 31 март**
 Ўз. Тв. 1 дастур.
 10.30 Инглиз тили.
 11.00 «Узбектеlevision» намоиш этади. «Чодир ҳаёл». Телеспектакль премьераси.
 11.40 «Рақс алифбоси».
 12.05 «Баджаҳл Бамбир». Мультфильм.
 12.35 Кундузги сеанс. «Йуқолган хазина». Бадиий фильм.
 18.10 «Ов». Мультфильм.
 20.10 «Оқшом эртаклари».
 Ўз. ТВ. 2 дастур.
 18.15 «Ерилтош». Мульттуплам.
 Ўз. ТВ. 4 дастур.
 18.50 «Мульттомоша».
- ЧОРШАНБА 1 апрель**
 Ўз. ТВ. 1 дастур.
 9.00 Олимпиадачилар — орамизда.
 9.20 «Зумраша». Болалар учун киножурнал.
 10.25 Алифбо сабоқлари.
 10.55 Болалар учун «Наврӯзи олам».
 12.55 Кундузги сеанс. «Учрашув». Телевизион бадиий фильм.
 18.10 «Ҳа, ҳа, ҳа!». «Кулги кунига бағишланган ҳазил, ҳажвия, хангома».
 19.55 «Таълим — тарбия миллий дастури-амалда»
 20.10 «Оқшом эртаклари»
 Ўз. ТВ. 2 дастур
 18.15 Жаҳон халқлари эртаклари.
 Ўз. ТВ. 4 дастур.
 18.50 «Мульттомоша».
- ПАЙШАНБА 2 апрель**
 Ўз. ТВ. 1 дастур.
 9.20 Болалар учун «Меҳржон».
 10.30 Янги алифбони урганамиз.
 11.15 «Шоирлар — болаларга» Курсатувда шоир Абдурахмон Акбар ишгирок этади.
 12.05 Кундузги сеанс. «Сеҳрли тун» бадиий фильм.
 18.10 «Умид учқунлари». Тележурнал.
 20.10 «Оқшом эртаклари».
 Ўз. ТВ. 2 дастур.
 18.15 «Аралаш-қуралаш». Болалар учун дастур.
 19.00 «Катта танаффус». Телеуйин.
 Ўз. ТВ 4 дастур.
 18.50 «Мульттомоша».
- ЖУМА 3 апрель**
 Ўз. ТВ. 1 дастур.

- Азиз ўқувчилар, бу ҳафта ажойиб саналарнинг гувоҳи бўласиз. Бундан 5 йил муқаддам 1993 йили Ўзбекистон Ёшлар Уюшмаси таъсис этган адабиёт ва санъат соҳасида Усмон Носир мукофотини бериш тўғрисидаги хабар эълон қилинган эди.*
- 31 март — 1979 йил — Малтанинг миллий байрами — Озодлик куни.**
1 Апрель — Кулги куни.
3 апрель — Самарқанд вилоятида Қўшработ туманининг ташкил этилганлигига 20 йил тўлади.
4 апрель — Сенегалнинг миллий байрами — Мустақиллик куни.
4 апрель — Таниқли инглиз ёзувчиси Томас Майн Рид туғилганлигига 180 йил (1818-1883) тўлади.
5 апрель— геологлар куни.
5 йил муқаддам 1993 йили Нукусда Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг 12 сессияси бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси Конституцияси ва Давлат Герби қабул қилинди.
6 апрель — 1941 йил — Эфиопиянинг миллий байрами — Галаба куни.
6 апрель 1810 йил — Аргентинанинг миллий байрами — Мустақиллик куни.
Ушбу саналар юзасидан «Тонг юлдузи» саҳифаларида қизиқарли материаллар ўқийсиз.
«Зангори экран» орқали бир қатор кўрсатувларни кўришга муяссар бўласиз.
- 9.15 «Ҳикматлар ҳазинаси».**
10.05 Немис тили.
10.55 «Компьютер сабоқлари».
 Курсатувни педагогика фанлари номзоди, доцент, олий тоифадаги методист — уқитувчи Турғун Азларов олиб боради.
- Ўз. ТВ. 1 дастур.**
9.20 «Сени Ватан кутади».
10.00 «Эртақлар — яхшилиқка этаклар».
11.05 Болалар учун «Сеҳрли оҳанлар».
12.20 Кундузги сеанс «Имко-

- 10.25 «Шанба эртаги».**
11.55 Кундузги сеанс.
ЯКШАНБА 5 апрель
 Ўз. ТВ. 1 дастур.
8.25 «Камалак» болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
12.30 Кундузги сеанс «Иван Васильевич касбини узгартиради». Бадиий фильм.
18.00 «Бегемот билан бўлган воқеа». Мультфильм.
18.10 «Омад юлдузи». Телеуйин.
20.00 «Якшанба оқшомида» дам олиш дастури.
 Ўз. ТВ. 2 дастур.
9.00 «У ким? Бу нима?».
10.30 Саргузашт фильмлар экрани. «Геракл саргузаштлари».
16.30 Мультпанорама.
18.40 «Буш утирма».
 Ўз. ТВ. 4 дастур.
9.00 «Хайрли тонг».
9.55 «Якшанба эртаги».
14.15 «Жонли сайёра».
14.45 Кундузги сеанс
16.30 Мультэкран.
18.45 «Мульттомоша».
20.15 «Хайрли оқшом».
ДУШАНБА 6 апрель
 Ўз. ТВ. 1 дастур
20.10 «Оқшом эртаклари».
 Ўз. ТВ. 2 дастур.
18.15 «Ерилтош». Мульттуплам.
 Ўз. ТВ. 4 дастур.
18.50 «Мульттомоша».
СЕШАНБА 7 апрель
 Ўз. ТВ. 1 дастур.
20.10 «Оқшом эртаклари».
 Ўз. ТВ. 2 дастур.
18.15 «Ерилтош». Мульттуплам.
18.35 «Еввойи ҳайвонот олами».
 Ўз. ТВ. 4 дастур.
18.50 «Мульттомоша».
 Азиз ўқувчилар! Бу ҳафта сиз дастуримиздаги ушбу курсатувларни қуриб томоша қилинг. Фикр ва мулоҳазаларингизни ёзиб юборинг.
- ТОХИР МУЛЛАБОВЕВ,**
Ўзбекистон телевидениеси «Болалар» муҳарририятининг гуруҳ раҳбари.

Мен «Тонг юлдузи» газетасининг ҳар бир сонини севиб ўқийман. Шу туфайли унга йил бошидан обуна бўлиб қуяман.

Яқинда Ўзбекистон телевидениесининг болалар учун тайёрлаётган курсатувлари юзасидан газетхонлар фикрини сурашгани учун мен ҳам телевидение ходимларига бир истак билан мурожаат этган эдим. Орадан икки ҳафта утар-утмас мактабга борсам дугоналарим қуршаб олиб:

— Мақолангни газетада ўқидик, — деб табриқлаб кетишди.

Эҳ, ушанда қувончимни сизгидира олмай уйга шошиб келиб, почта қутисини очсам, шу кунги «Тонг юлдузи» газетаси йуқ. Билмадим, бу хат ташувчилар айбими, ёки кучамиздаги уйинқароқ болалар шухлик қилиб газетани олиб қочиб кетишганими, хайрон бўлдим. Кейин атрофимиздаги бошқа бекатдаги ундан ортиқ газета дуконларидан «Тонг юлдузи»ни изладим. Лекин афсуски уларнинг бирортаси ҳам Ўзбекистон аҳолисининг сал кам 60 фоизини ташкил этадиган болалар учун чоп этилаётган яқка-ю ягона «Тонг юлдузи»ни сотишмас экан. Жуда хафа бўлиб, яна бошқа бекатдаги газета дуконларига мурожаат эдим. Ниҳоят

Тошкентнинг Навоий кучасидаги газета дуконларининг биридан топдим. У ҳам булса газета дукониде сотиш учун фақат бир дона берилар экан.

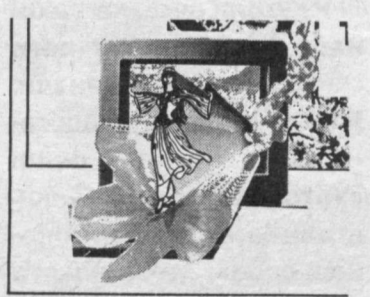
Нахот болаларнинг сеvimли газетасини тарқатиш ва сотишга шунчалик эътиборсизлик билан қаралса...

... Кечирасизлар, уз дардим билан бўлиб, асосий гапни айтиш едимдан кутарилибди.

Аввалам бор телевидение ходимларига истагимни газета орқали ёритганни газета орқали ёритганни газета орқали ёритганни...

СИТОРА РАҲИМОВА,
Республика рақс санъати билим юртининг 7-«А» синф ўқувчиси

ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗИМ

- 12.45 Кундузги сеанс «Тугри сўзининг туқмоғи» бадиий фильм.**
18.10 «Сергайрат кампир». Мультфильм.
20.10 «Оқшом эртаклари».
 Ўз. ТВ. 2 дастур.
18.15 Болалар учун фильм «Аралаш».
 Ўз. ТВ. 4 дастур.
18.50 «Мульттомоша».
ШАНБА 4 апрель

- кс-2».**
12.50 «Дойче Велле» тақдим этади.
13.10 «Жонни Квест саргузаштлари». Мультфильм.
18.15 «У ким? Бу нима?».
18.30 «Сув ости дунёсига саёхат».
 Ўз. ТВ. 3 дастур.
17.10 «Цирк, цирк, цирк!».
 Ўз. ТВ. 4 дастур.

АНОРЗОР

Кучадан узоқ булмаган жойда Жумарт бобонинг боғи бор. У ерда фақат анор усади. Куз келди дегунча шоҳида эгилиб, ҳуснини кўз-кўз қилиб турган қизил анорларни кўриб, боғ томондан кўз узолмай, тамшаниб ута-миз.

Жумабек иккаламиз иккинчи синфда ўқиймиз. Танаффус пайтида у менга қараб:

— Жумарт бобонинг анори ширин экан. Кеча боғига бориб биттасини юлиб олдим, — деди.

— Нима учун сураб олмадинг? Номингга иснод келтирибсан-да, — деб уни уялттирдим. Жумабек лом-мим демади. Менда бу воқеани муаллима опага айтиш фикри келди.

Дарса кўнгирак чалинганда кўлимни кутардим.

— Муаллима опа, Жумабек Жумарт бобонинг анорзорига берухсат кириб, анорини юлибди, — дедим.

Муаллима опа:

— Жумарт бобони хафа қилиб, яхши иш қилмабсан. У яхши киши, бундан бир неча йиллар ол-

Туронзамин фарзандларимиз

дин овулимизнинг донгдор деҳқони булган. Жумарт бободан кечирим сура, — деб Жумабекка йўл-йўриқ курсатди.

Тушдан кейин иккаламиз Жумарт бобонинг уйига бордик.

Ва булган воқеани унга тула-тукис айтдик.

— Кечиринг мени, — деди Жумабек бошини қуйи эгиб.

— Яхши бола экансан. Камчилигини тушунган болани нега кечирмас эканман? Кечираман, — деди Жумарт бобо Жумабекни бағрига босиб. Шундан сўнг анор ўсган боғни курсатди.

— Боғга доимо парвариш керак. Шунда унинг меваси асалдек булиб, мазаси тилда қолади, — деди ажинли юзи қувноқ тортиб.

— Биз ҳар доим ёрдамга келиб турамыз, бобо. Боғни ёввойи утлардан тозалашга ёрдам берамыз, — дедим мен.

— Ҳа, баракалла, келинлар. Менинг ишончли ёрдамчиларим булишларингга аминман, — деб бобо иккаламизнинг қўлимизга иккитадан анор ушлатди.

— Келиб турамыз, — дедим мен.

Жумабек эса узининг кечаги ножўя ишидан афсусланиб, уялиб, бобонинг юзига қарай олмай турарди.

КЎЧАТЛАР

Наврўз ойи келиши билан бобом боғнинг ишлари билан уралашиб қолади. Турли мева дарахтларини ўтказиб, эски новдаларни кесади. Мен ёнида қолмай ёрдамлашаман.

— Мана бу нокни сен туғилганингда эккан эдим, — дейди бобом қоматини ростлаб. — Мана энди бошига чиқиб қарсанг бутун овул кафтга солгандек кўринади.

Нурғали Қодирбобов илк ижод йўлини қозоқ болалар ҳаётини акс эттиришдан бошлаган. У ўз ҳикояларида ёш авлодни умуминсоний қадриятларимизни эъзоз-

тезроқ кўкаради, — деди бобом. — Кўчатларнинг ҳаммаси тутуди.

Бобом билан ёмғир суви ўтган кийимларимизни алмаштирмақчи булиб уйга кирдик.

— Бобо, совуқ қотаяпман, — дедим мен.

— Ундай булса, бироз исиниб ол, — деб бобом устимни кўрпача билан ёпиб, иссиқ булсин учун ўраб қўйди. Шундан сўнг қўлига гугурт олиб, печкада сут пиширмақчи

ниб қолдимикан?

— Йўқ, болам, — дея бобом деразадан ташқарига қаради ва шамолда эгилган новдаларнинг шовуллашини эшитиб, бир дам тургач;

— Шунақа, эски дарахтларнинг қўлаганини эшитган гугуртчўпи ёқилмай, учиб қолаверади, — деди.

— Бобо, шамол уйга кирмайди-ку, — дедим.

— Биздан олдин яшаб ўтганлар шундай дер эдилар. Шу боисдан ҳар йили қўлаган эски дарахтларнинг ўрнига янги кўчатларни ўтқаздилар. Мен бобомнинг сўзига ишондим.

Бир маҳал ухлаб қолибман. Уйғонсам шамол тухтабди, сут пишибди. Кўчатларнинг ниш ура бошлаган куртагидан ём-

лашга чорлайди.

Н. Қодирбобовнинг «Кўённинг қўлоғи нега узун?», «Узоқлашган юлдузлар», «Мирзачўл ёзи» каби китоблари чоп этилган.

Н. Қодирбобов «Нурли жол» газетасида ишлайди. Шу газета бош муҳаррирининг ўринбосари Омонгелди Сайдахмедов унинг ҳикояларини қозоқчадан ўзбекчалаштириб, сизларга илдинди. Ўқинг, хулоса чиқаринг.

Ёмғир ёға бошлади. Биз тезкорлик билан ҳаракат қилдик.

— Тупроқнинг намлиги яхши булса, кўчатлар

булди. Гугуртни ёққан сари алангаси «ярқ» этиб учаверди.

— Бобо, нега ёнмаяпти? — дедим ҳайрон булиб. — Ёмғирдан намла-

гир томчилари узилай-узилай деб турибди... Демак, гуллайти улар, ҳадемай гуллар мевага киради...

Нурғам ҚОДИРБОВЕВ.

ПОЛВОНЛАР МАМЛАКАТИ

Соғлом танда соғ ақл —
Эл ичра машҳур нақл.
Соғ булиш-чун бир умр —
Спортни сен ошна қил!

Эрталабки соф ҳаво
Дейдилар танга даъво.
Булсам борми боксёр —
Руфат, Руслан каби зур,

Мухлисларим олқишлар
Файратимга булиб жўр.

Агар булсам шу тобда
Каспаровдай шахматда!

Эл ичида бир умр —
Номим булар ҳурматда...
Спортни сев, миллатим —
Бу — менинг маслаҳатим.

Ўзбекистон аталгай —
Полвонлар мамлакатини.

Тургунбой ХОЛБОВЕВ,
Андижон вилояти
Хонобод шаҳридаги 9-
лицей ўқувчиси.

УЗОҚ УМР ГАРОВИ

Мактабимизда катта спорт майдони бор. Ўқув йили давомида спорт мусобақалари тез-тез ўтказилиб турилади. Жисмоний тарбия ўқитувчиси Сайфиддин Қўлдошев ҳар бир дарсни пухта тайёргарлик билан ўтказадилар. Жисмоний тарбия хонаси шинамгина безатилган. У ерда жаҳон олимпиадалари-ю мактабимиз спортчиларининг ютуқлари ҳақида маълумотномалар бор.

Мактабимиз ўқувчилари туманимизда ўтказилаётган мусобақаларда фаол иштирок этиб, совринли уринларни эгаллаб келмоқдалар. Айниқ-

са, машҳур ўқитувчилар хотирасига бағишлаб ўтказиладиган спорт мусобақалари жуда қизиқарли ўтади. Бу мусобақаларда нафақат ўқувчилар, балки ўқитувчилар ҳам фаол иштирок этадилар.

Соғ юрак — тоғ юрак

Спорт — узоқ умр гарови эканлигини, ҳар бир ўқувчи жисмонан бақувват, руҳан тетик булиши учун доимо спорт билан шуғулланиши лозимлигини биз жуда яхши биламыз.

Раъно ТУРСУНОВА,
Бухоро вилояти,
Ғиждувон туманидаги
6-мактабнинг 8-«Б»
синф ўқувчиси.

«ТОНГ ЮЛДУЗИ» ГАЗЕТАСИНING БАРЧА ЖАМОАТЧИ МУХБИРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Газетамизнинг расмий гувоҳномаси берилган штатсиз, жамоатчи мухбирларимизга маълум қиламизки, янги нусхадаги гувоҳнома тайёрланганлиги муносабати билан эски нусхадаги гувоҳномалар алмаштириб берилди. Эълон чиққан кундан бошлаб, шу санадан илгари берилган барча расмий гувоҳномалар бекор қилинган деб, ҳисобланади.

ТАҲРИРИЯТ

Устоз ижоди

ИЗТИРОБ

МЕН НАВРУЗДА ПОДШО БУЛДИМ

Богчамизда Навруз байрами булди. Шейр айтдик, уйнадик. «Шахризоданинг эртаклари», деган томоша курсатдик. Богча опам: «Сен подшо буласан», дедилар. Мен подшо булшдан куркдим. Чунки бировларга қараб бақиролмайман-да! Дадам: «Нима, фақат бақирадиган одам подшо булиши керакми,

яхши одам ҳам подшо булиши мумкин», дедилар. Булсам булақолай дедим. Томошамиз зур утди. Ҳамма хурсанд булди.

**Муҳаммад ҚАРШИБОВ,
Тошкент шаҳридаги 344-болалар
боғчаси тарбияланувчиси
Машраб Нуринов олган сурат.**

Николай КРАСИЛЬНИКОВ

ТОПИШМОҚЛАР

Отми ё той, эғнида
Денгизчилар куйлаги.
Чопар қиру адирла
Билмай денгиз нелигин.

арбёЗ.

Кувлаб роса ортидан
Тутган ҳам эдим энди.
Думи қолди кулимда
Узи қумга беркинди.

касакатлаК.

Тунка ёнида уйча,
Баланд, куркам саройча.
Уйча тула зур мезбон
Меҳнатсевар ва полвон.

исяу иломуч.

Шоҳ эмас, лек тожи бор.
Жангчи эмас, жангари.
Уйқудаги қишлоқ узра
Карнай чалар тонглири.

зорўХ.

Деразамни қоқиб утди.

Қувурлардан оқиб утди.
Хуштак чалиб дайдиб шу
кез,
Урмон ичра йуқолди тез.

ломаШ

Ут оралаб чопган ким у?
Болалардан қочганча.
Тиканакли куйлак кийиб,
Нок ортмоқлаб шошганча?

накитарпиТ.

**Абдумалик
АБДУРАҲМОНОВ
таржималари.**

Adan Ya qacha

(davomi)

ZAKOT

Kunlardan bir kuni Yulduz buvisi bilan tramvayda kelishayotgan edi. Buvisi o'ziga o'xshagan keksa bir ayol bilan suhbatlashib qoldi. Yulduz tramvay oynasidan ko'chani tomosha qilib borarkan, o'sha ayolning «Otam rahmatli bir umr zakot berib kelardilar, esingizdami?» — deganini eshitib qoldi va tramvaydan tushish-gach, buvisidan u ayolning kimligini so'radi.

— Dugonam, — dedi buvisi

jilmayib.

— Sendek jamalak soch paytlarimda birga o'ynab yurardik.

— Zakot berardilar deganlarichi?, — yana so'radi Yulduz.

— «Zakot» arabchasiga «tozalik» degani ona qizim!

— tushuntirdi buvisi.

— Zakot musulmonlikning farzlaridan biri hisoblana-di. Har bir kishi ishlab topgan puli, daromadining qirqdan bir ulushini machitlarga beradi. Undan bo'lsa faqat qiyinchilik bilan kuni o'tadigan kishilar, etim-esir

bolalarni ta'minlashadi, ularga yordam ko'rsatishda foydalanishadi...

Ana bolalar, shunday qilib Yulduzxon bahonasida sizlar ham «zakot» nima ekanligini bilib oldi.

IQTISODIOT SABOQLARI

ingizlar, to'g'rimi?!

IMPORT

Qaysi kuni Hoshimjon maktabga yangi portfel ko'tarib keldi. Uni ko'rib hammaning havasi kel-

di. Juda zo'r ekan. Hatto o'chirg'ch, qalam, ruchka soladigan mahsus cho'ntaklari va hatto qopqog'ining ichki qismida o'rnatilgan joyigina elektron hisoblash mashinasi ham bor.

Bolalar, «Yu-uy qaerdan olding buni», — deb so'rashgandi, Hoshimjon kerilib «Dadam Andijondan olib keldilar», — dedi.

Buni eshitib turgan muallimlari esa «Ha, import ekan-da!» — deb qo'ydi. Shundan keyin bolalar: «import» deganingiz nima

o'zi?, — deb so'radilar, muallimlari ularga tushuntirdi:

Ma'lum bo'lishicha, «import» degani lotincha «importo» so'zidan olingan bo'lib, «kiritaman» degan ma'noni anglatar ekan.

Yani bozorda sotish uchun biron mamlakatdan keltirilgan tovarlar, mahsulotlar, texnik uskunalar va xizmat ko'rsatish ham «import» deyilarkan.

ERKIN USMONOV.

ТОНГ ЮЛДУЗИ
Муассислар:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ ҚЎМИТАСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ,
«СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН»
ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир: Умида АБДУАЗИМОВА

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:

Муртазо СУЛТОНОВ,
Жаббор РАЗЗОҚОВ, Гулнара
ЙУЛДУШЕВА, Хотам АБДУ-
РАИМОВ, Инқилоб ЮСУПОВ,
Дадахон ЁКУБОВ,
Миршохид МИРХАМИДОВ,
Суннатилла ҚУЗИЕВ, Феруза
ОДИЛОВА.

«ЁШ ИҚТИСОДЧИ»
ИЛОВАСИНИ ТАЙЁРЛАГАНЛАР:

Музаффар ПИРМАТОВ,
Равшан ҚАМБАРОВ
Навбатчи:
Маҳлиё МИРСОАТОВА

IBM компютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Ҳажми 1 босма табоқ. Буюртма — Г-01060. 46.496 нусхада босилди. Қоғоз бичими — А-3. Босишга тошпириш вақти 19.00. Тошпирилди — 18.30. Навбатчи: Ф. ОДИЛОВА

• Руйхатдан ўтиш тартиби № 000137
• Манзилимиз: 700083, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
• Нашр курсаткичи: № 64563
• Телефон:
• 1-33-44-25
• 1-36-57-91
• 1-36-54-21